

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА ИНТЕЛЕКТУАЛНУ СВОЈИНУ
СЕКТОР ЗА ЗНАКЕ РАЗЛИКОВАЊА
ГРУПА ЗА ДИЗАЈН И ОЗНАКЕ
ГЕОГРАФСКОГ ПОРЕКЛА
990 број: 2017/8385-Г-2016/0004
Датум: 31.03.2017. године
Београд, Книгиње Љубице 5

Завод за интелектуалну својину, на основу члана 31. Закона о министарствима („Службени гласник Републике Србије” број 44/2014, 14/15, 54/15 и 96/15), чл. 2, 4, 9, 26, 27. и 30. Закона о ознакама географског порекла („Службени гласник РС” бр. 18/2010) и члана 192. ст. 1. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ” бр. 33/97 и 31/2001 и „Службени гласник РС” бр. 30/2010), решавајући у поступку регистрације ознаке на основу пријаве број 2016/9967-Г-2016/0004 од 30.12.2016. године, „Чигота”, коју је поднела Специјална болница за болести штитасте жлезде и болести метаболизма „Златибор”, 31315 Златибор, Краљеве воде 30, доноси

РЕШЕЊЕ

Региструје се географска ознака „Чигота” за пружање здравствено-туристичких услуга.

Услуге са географском ознаком „Чигота” пружају се искључиво на делу територије општине Чајетина, у складу са описаним географским подручјем и приложеном географском мапом из пријаве за регистровање географске ознаке, на начин који је наведен у спецификацији за заштиту географске ознаке „Чигота”.

Ова географска ознака биће уписана у Регистар ознака географског порекла под бројем 71.

Образложење

Специјална болница за болести штитасте жлезде и болести метаболизма „Златибор”, Златибор, Краљеве воде 30, поднеском бр. 2016/9967-Г-2016/0004 од 30.12.2016. године поднела је пријаву за регистровање географске ознаке са доказом о плаћеној такси и затражила да се у Регистар ознака географског порекла упише географска ознака „Чигота” за пружање здравствено-туристичких услуга.

Увидом у пријаву за регистравање географске ознаке и спецификацију за заштиту географске ознаке „Чигота“ утврђено је да је у споменутој спецификацији наведено да се услуге односе на дијагностиковање, лечење и рехабилитацију обољења штитасте жлезде; редукцију телесне тежине и промену квалитета живота одраслих и превенцију, лечење и рехабилитацију гојазности код деце и адолесцената.

Чланом 27. Закона о ознакама географског порекла прописано је да је Завод дужан да прибави мишљење од надлежног органа о испуњености услова за регистравање географске ознаке. Завод је послао дана 02.03.2017. године, под бројем 990 број 2017/5041 - Г -2016/0004, Министарству здравља Републике Србије као надлежном државном органу спецификацију за заштиту географске ознаке „Чигота“, ради прибављања мишљења о испуњености услова за регистравање географске ознаке.

Поменуто министарство својим дописом бр. 500-01-213/17-02 од 15.03.2017. године обавестило је Завод да нема примедби на испуњеност услова за признање географске ознаке „Чигота“.

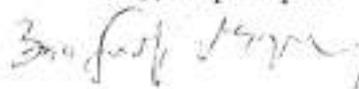
На основу предходно изложеног, одлучено је као у диспозитиву.

Наука - правном леку:

Против овог решења може се изјавити жалба Влади Републике Србије у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба се предаје Заводу за интелектуалну својину, у два примерка, уз доказ о уплати административне таксе у износу од 440,00 динара.

В. д. директора

Владимир Марић

Доставити:

- подносиоцу пријаве
- писарници Завода

ZAVOD ZA INTELEKTUALNU SVOJINU REPUBLIKE SRBIJE
BEOGRAD

**SPECIFIKACIJA ZA REGISTROVANJE GEOGRAFSKE OZNAKE
“ČIGOTA”**

SPECIJALNA BOLNICA ZA BOLESTI ŠTITASTE
ŽLEZDE I BOLESTI METABOLIZMA „ZLATIBOR“
ZLATIBOR

SADRŽAJ

1. Uvod
2. Podaci o podnosiocu prijave za registrovanje geografske oznake „Čigota“ i licu koje ga predstavlja
3. Vršenje kontrole rada i pružanja usluga Specijalne bolnice za bolesti štitaste žlezde i bolesti metabolizma „Zlatibor“
4. Vizija Specijalne bolnice „Čigota“
5. Opis geografskog područja
 - 5.1 Hidrološka karta
 - 5.2 Vodotoci opštine Čajetina
 - 5.3 Površinske vode
 - 5.4 Podzemne vode
 - 5.5 Pedološki sastav
 - 5.6 Klima
 - 5.7 Vazduh
 - 5.8 Flora i fauna
 - 5.9 Zaštićena prirodna dobra
 - 5.10 Karakteristike zaštićenog područja Zlatibor
 - 5.11 Kulturno – istorijske odlike
 - 5.12 Geografski faktori koji prouzrokuju specifične karakteristike, kvalitet ili reputaciju usluga u pitanju
 - 5.13 Ljudski faktori koji prouzrokuju specifične karakteristike, kvalitet ili reputaciju usluga
6. Podaci o stečenoj reputaciji
7. Opis pružanja usluga
 - 7.1 Lečenje i rehabilitacija oboljenja štitaste žlezde
 - 7.1.1 Prijemna služba

7.2 Program za redukciju telesne težine i promene kvaliteta života odraslih

7.2.1 Čigota dijeta

7.2.2 Fizičke aktivnosti

7.3 Program za prevenciju, lečenje i rehabilitaciju gojaznosti kod dece i adolescenata

7.3.1 Hipokalorijska uravnotežena ishrana

7.3.2 Fizička aktivnost

7.3.3 Psihološka podrška

7.3.4 Edukacija

7.3.5 Korektivne vežbe

7.3.6 Programi društveno – zabavnih aktivnosti

7.4 Odeljenje nuklearne medicine

7.5 Odeljenje za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju

7.6 Služba laboratorijske dijagnostike

7.6.1 Biohemijsko – hematološka laboratorija

7.6.2 Imunološka laboratorija

7.7 Psiholog u „Čigoti“

7.8 Dijetetičar – nutricionista

7.9 Recepcija

7.10 Ugostiteljstvo

7.11 Domaćinstvo

7.12 Služba marketinga i prodaje

7.13 Specijalna biblioteka Čigote

7.14 Informacioni sistem

8. Odredbe o načinu obeležavanja usluge

9. Odredbe o uslovima pod kojima se može koristiti geografska oznaka „Čigota“

10. Odredbe o pravima i obavezama korisnika geografske oznake „Čigota“

11. Prilozi

1. UVOD

U skladu sa odredbama čl. 2. i 4. Zakona o oznakama geografskog porekla („Sl. glasnik RS“, br. 18/20), Specijalna bolnica za bolesti štitne žlezde i bolesti metabolizma „Zlatibor“, Zlatibor, Kraljeve vode 30, Čajetina, pokreće postupak za registraciju geografske oznake ČIGOTA, za pružanje zdravstvenih i turističkih usluga koje se odnose na dijagnostikovanje, lečenje i rehabilitaciju oboljenja štitaste žlezde; redukcije telesne težine i promeni kvaliteta života odraslih i prevenciju i lečenje gojaznosti kod dece i adolescenata.

SPECIJALIZOVANO LEČILIŠTE ZA HIPERTIREOZU, osnovano je Odlukom Vlade Srbije, a počelo je da radi 1. juna 1964. godine u sastavu Doma zdravlja u Čajetini, a od 1. aprila 1966. godine kao samostalna zdravstvena ustanova. Delatnost ove medicinske institucije obuhvatila je lečenje endokrinih, alergijskih i neurovegetativnih oboljenja i opštih telesnih poremećaja.

Prvobitno lečilište preimenovano je u ZAVOD ZA PREVENCIJU, LEČENJE I REHABILITACIJU OBOLJENJA ŠTITASTE ŽLEZDE. Rezultati lečenja bili su neuporedivo bolji od onih postizanih isključivo medikamentnim sredstvima, tako da je na Balkanu ova ustanova postala jedinstven centar za lečenje oboljenja štitaste žlezde.

Zavod je 1999. godine, na osnovu Uredbe Vlade Republike Srbije, prerastao u INSTITUT ZA ŠTITASTU ŽLEZDU I METABOLIZAM. Od osnivanja do danas neprestano se teži naučnostručnom usponu. Da bi se ta naučnostručna aktivnost ostvarila Institut je počeo saradnju sa Institutom za endokrinologiju, dijabetes i bolesti metabolizma, što je omogućilo da Institut postane naučnostručna baza Medicinskog fakulteta Beograd.

Pored osnovne delatnosti proučavanja i lečenja bolesti štitaste žlezde, lekari Instituta i saradnici sa Medicinskog fakulteta u Beogradu istraživali su i druge vidove metaboličkih poremećaja, naročito gojaznosti, koju je Svetska zdravstvena organizacija označila kao bolest. Od novembra 1989. godine u Institutu se gojaznost leči primenom Programa „Čigota“.

Lečenje gojaznosti kod dece i adolescenata započelo je 2007. godine.

Od 2007. naziv ustanove je promenjen u Specijalna bolnica za bolesti štitaste žlezde i bolesti metabolizma „Zlatibor“ ili kraće Specijalna bolnica „Čigota“. Među korisnicima usluga zdravstveni programi ove ustanove kao i sama ustanova nazivaju se ČIGOTA.

Autori separata, koji su učestvovala u izradi Specifikacije za registrovanje geografske oznake „Čigota“ :

1. dr Stakić, Željko, Vizija Specijalne bolnice „Čigota“
2. Milošević, Nada, Opis geografskog područja
3. dr Stojanović, Slađan, Redukcija telesne težine i promene kvaliteta života odraslih
4. dr Lešović, Snežana, Prevencija, lečenje i rehabilitacija gojaznosti kod dece i adolescenata

5. dr Kovačić, Kata, Odeljenje nuklearne medicine
6. dr Marinković, Snežana, Lečenje i rehabilitaciju oboljenja štitaste žlezde
7. Mr Marković, Jelena, Služba laboratorijske dijagnostike
8. dr Čumić, Ksenija, Odeljenje za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju
9. Smiljanić, Jelena, Psiholog u „Čigoti“
10. Milošević, Olivera; Cvijović, Milica, Dijetetičar – nutricionista
11. Jelisićević, Radojko, Recepcija
12. Mladenović, Ivko, Ugostiteljstvo
13. Ćosić, Petar, Informacioni sistem u Specijalnoj bolnici „Čigota“
14. Zlatić, Svetlana, Domaćinstvo
15. Ristanović, Zoran, Služba marketinga i prodaje
16. Crnčević, Mirjana, Specijalna biblioteka Čigote
17. Đorđević, Đorđe, Podaci o stečenoj reputaciji, Odredbe o načinu obeležavanja usluga

2. PODACI O PODNOSIOCU PRIJAVE ZA REGISTROVANJE GEOGRAFSKE OZNAKE „ČIGOTA“ I LICU KOJE GA PREDSTAVLJA

Specijalna bolnica za bolesti štitaste žlezde i bolesti metabolizma „Zlatibor“ Zlatibor, Kraljeve vode 30, Opština Čajetina je Rešenjem Trgovinskog suda u Užicu 31.07.2007. g. oznaka i broj rešenja: F1 28/07, broj upisa: 1., registrovana za sledeće delatnosti, odnosno poslove i pšoslove spoljno trgovinskog prometa subjekta upisa:

<u>Oblast</u>	13 – zdravstvena i socijalna zaštita
<u>Grupa</u>	13012 – ambulatna zdravstvena zaštita 13013 – stacionarna zdravstvena zaštita
<u>Podgrupa</u>	130120 – ambulantno-poliklinička i dispanzerska zdravstvena zaštita 130132 – medicinska rehabilitacija (oboljenja tiroidne žlezde i drugih metaboličkih poremećaja i kardiovaskularnih oboljenja) 130131 – delatnost bolnice - specijalističko-konsultativna i bolnička zdravstvena delatnost u oblasti endokrinologije bolesti štitaste žlezde, bolesti poremećaja metabolizma i drugih bolesti 130160 – farmaceutska zdravstvena delatnost preko bolničke apoteke
<u>Oblast</u>	08 – ugostiteljstvo i turizam
<u>Grupa</u>	08011 – ugostiteljske usluge smeštaja
<u>Podgrupe</u>	080112 – hoteli moteli-ostali (pansion sa celogodišnjim poslovanjem) 080229 – ostale usluge smeštaja
<u>Grupa</u>	08012 – ugostiteljske usluge ishrane
<u>Podgrupe</u>	080121 – restorani sa posluživanjem 080129 – ostale usluge ishrane 080190 – ostale ugostiteljske usluge

Rešenje Trgovinskog suda iz Užica je sastavni deo Specifikacije.

Lice ovlašćeno da predstavlja Specijalnu bolnicu za bolesti štitaste žlezde i bolesti metabolizma „Zlatibor“ je v. d. direktora Željko Stakić. Dr Stakić je rođen u Užicu 1971. Medicinski fakultet je završio na Univerzitetu u Prištini. Specijalizirao je internu medicinu na Medicinskom fakultetu u Beogradu. Član je Srpskog lekarskog društva.

Lice, koje je ovlašćeno da istupa pred Zavodom za intelektualnu svojinu je Đorđe Đorđević, master srbišta, menaer za odnose sa javnošću Specijalne bolnice, Kraljeve vode 30, Zlatibor.

3. VRŠENJE KONTROLE RADA I PRUŽANJA USLUGA SPECIJALNE BOLNICE

ZA BOLESTI ŠTITASTE ŽLEZDE I BOLESTI METABOLIZMA „ZLATIBOR“

Za vršenje kontrole rada i pružanja usluga Specijalne bolnice za bolesti štitaste žlezde i bolesti metabolizma „Zlatibor“, nadležno je Ministarstvo zdravlja u Vladi republike Srbije, Upravni i Nadzorni odbor bolnice.

4. VIZIJA SPECIJALNE BOLNICE "ČIGOTA"

Kontinuiranim usavršavanjem kadrovskih i tehničkih potencijala planiramo da dostignemo najviše standarde u dijagnostici, lečenju i rehabilitaciji oboljenja štitaste žlezde i metabolizma. U tom cilju neophodno je stalno unapređivati postojeće zdravstvene i rekreativne programe, kao što je program lečenja gojaznosti odraslih - Čigota program i program za prevenciju, lečenje i rehabilitaciju gojaznosti dece i adolescenata - Čigotica program.

Izgradnjom operacione sale bi se objedinila dijagnostika i terapija oboljenja štitaste žlezde na jednom mestu, a istovremeno, otvorio prostor za niz komercijalnih hirurških zahvata, pre svega iz estetske hirurgije.

Nabavkom savremene gama- kamere sa spiralnim CT-om se značajno proširuje spektar dijagnostičkih i terapijskih procedura i na druge grane medicine.

Ulaganjem u kvalitetnije smeštajne kapacitete, izgradnjom savremenog velnes centra, zadovoljili bi se i kriterijumi za smeštaj i boravak većeg broja inostranih gostiju koji bi sve svoje zdravstvene, rekreativne i estetske potrebe mogli da ostvare u jedinstvenom centru zdravlja u ovom delu Evrope.

dr Željko Stakić, spec.interne medicine, v.d.direktora SB "Čigota"

5. OPIS GEOGRAFSKOG PODRUČJA

U blizini Specijalne bolnice dominira krajolikom ČIGOTA, planinski prevoj na planini Zlatibora (najviši vrh na 1422 m nadmorske visine, kupastog oblika) koji se grebenasto proteže i strmo pada do vodenih tokova. Istoričar, Milisav Đenić u svojoj knjizi: „Zlatibor u prošlosti“, 1983. navodi: “ Pored arheoloških nalaza u tumulusima i gradinama, po Konstantinu Jiričeku i Mirku Popoviću, čak i neki geografski nazivi ovoga kraja, kao Negbina, Čigota i Murtenica, potiče od Ilira.“ Mestimično je pošumljen belim i crnim borom, bukvom i hrastom, a dominira travnata vegetacija. Na ovim visinama dolazi do sudaranja i prožimanja vazdušnih struja koje prodiru iz Sredozemlja i sa Karpata, što daje karakteristike mediteransko kontinentalne klime sa uticajem planinske omogućavajući čist vazduh bez velike vlažnosti sa karakterističnom koncentracijom lakih jona u vazduhu i odsustvom alergena.

Slika 1. ČIGOTA, planinski prevoj

Zlatibor se nalazi u jugozapadnom delu Srbije, pripada Zlatiborskom okrugu. Najveći deo masiva pripada opštini Čajetina.

Geološko-tektonske i petrografske karakteristike Zlatibora najvećim delom proističu iz geoloških odlika zlatiborskog masiva, koji pripada grupi Starovlaških planina, odnosno dinarskom planinskom masivu.

Geomorfološke karakteristike su uslovljene, u prvom redu, morfotektonskom evolucijom zlatiborskog masiva. Najveći deo ovog područja ima izgled prostrane, zatalasane visoravni prosečne nadmorske visine oko 1000m. Po ivičnom delu visoravni dižu se uzvišenja, od kojih se naročito ističu Liska (1327m n.v.), Tornik (1496m n.v.), Čigota (1422m n.v.) i drugi. Preovlađujući udeo serpentina u sastavu terena ima veliki značaj za celokupni kompleks prirodnih uslova, kako fizičkogeografskih, tako i biogeografskih. Serpentine su po površini trošni. Ispresecani su mnogobrojnim pukotinama duž kojih lako cirkuliše voda. Posle serpentina, odnosno serepentinskih peridotita, najveće rasprostranjenje imaju krečnjaci i dolomiti srednjeg i gornjeg trijasa. Krečnjaci su ispresecani mnogobrojnim pukotinama, usled čega je podzemna cirkulacija vode u krečnjačkom masivu intenzivna.

Na povoljan geografski položaj utiču magistralni putevi za Crnu Goru (Jadransko more) i Republiku BiH. Preko teritorije opština Čajetina prolazi i pruga Beograd-Bar, a u neposrednoj blizini se nalazi aerodrom Ponikve (vojni aerodrom planiran za civilni saobraćaj).

slika1. Položaj opštine Čajetina

Prikaz površine opštine Čajetina
 (izvor: strategija Lokalnog ekonomskog razvoja opštine
 Čajetina)

Površina opštine	(ha)	64700
Poljoprivredna površina - (društvena i individualna polj. domaćinstva)	(ha)	37469
Ukupna obrasla šumska površina	(ha)	21555
Poljoprivredno zemljište	%	55,8

5.1 Hidrološka karta

Mineralni izvori bazne vode (pH preko 11,00) su karakteristični za ovo područje. Institut za hemiju, tehnologiju i metalurgiju je 1976. potvrdio da izvor 625m uzvodno od ušća Ribnice u Crni Rzav ima $pH = 11,20$ a najnovija ispitivanja pokazuju da je $pH = 11,70$.

5.2 Vodotoci opštine Čajetina

Slivno područje	Sliv	Reke	Pritoke
Drina	Crni Rzav Rzav	Jablanica	Savića potok
			Klačina
			Alađijski potok
			Jevtovića potok
			Bubanovac
			Kaluđerski potok
			Vodeničine
	Crni Rzav	Rzav	
		Mali Rzav	
		Ivov potok	
		Rzavski potok	
		Obudovica (Čirovića potok, Čestarski potok)	
		Rečice	
		Previjski potok	
		Semegnjevska reka (Katranice, Gogin potok, Bare, Skakavac, Bijele vode – Prđavac i Čatrnjski potok, Bjelaki potok, Pakline)	
		Duboki dol	
		Ribnica (Mrkodolski potok)	

			Janjski potok
			Pekov potok
			Četvrtine
			Morača
			Dobroselička reka
			Crni potok
			Savin potok
Zapadna Morava	Đetinja Moravica	Sušica	Grabovica (Čađavica, Graov potok)
			Balašica
			Džambica potok (Jankovića potok)
			Omarski potok
			Rečica
			Lukovica potok
			Markov potok
			Ovčeni potok
			Čorov potok
			Palčak
			Pekov potok
			Đurov potok
			Čalovski potok
			Šljivovički do
			Katušnica (Dapski potok, Rakitni potok, Brkovića potok)
			Markeški potok
			Megarski potok
			Mitrića potok
			Gureški potok

5.3 Površinske vode

Ovo područje ima priličan broj izvora koji se ne mogu smatrati izdašnim zbog geološkog sastava terena kroz koji voda brzo i lako prodire. Vodeno bogatstvo pored izvora čine i vodotokovi i podzemne vode. Podzemnim vodama je naročito bogato područje mesta Zlatibor, gde ove vode cirkulišu kroz različite pukotinske sisteme.

Sve reke pripadaju crnomorskom slivu. Odvode se preko dva slivna područja: drinskog, u koji se uliva Crni Rzav sa svojim pritokama i područje Zapadne Morave, preko pritoka Sušice (preko Đetinje) i Velikog Rzava (preko Moravice). Vododelnica se proteže od Murtenice na jugoistoku, preko Zlatibora, do masiva Tare na severozapadu. Površinski tokovi na karbonatnom delu terena uglavnom ponire, tako da ove predele često prate suve doline, viseće doline, ponori i drugi karakteristični karstni geomorfološki oblici.

Na karbonatnim delovima terena nalaze se manje reke i potoci. Ovi vodotoci često imaju bujični karakter pogotovo u proleće u periodima intenzivnih padavina i topljenja snega.

Veliki broj zastupljenih litostratigrafskih jedinica, njihovi međusobni odnosi uslovljeni tektonskim pokretima i različitim geomorfološkim pojavama i procesima, stvorili su preduslov za stvaranje složenih hidrogeoloških prilika na ovom području. Pojedini delovi se odlikuju veoma velikom vodonosnošću i povoljnim hidrogeološkim karakteristikama, dok se pojedina mesta karakterišu kao "uslovno" bezvodni delovi terena, ili tereni u kojima se formiraju izdani sa slabim hidrogeološkim karakteristikama.

5.4 Podzemne vode

S obzirom na činjenicu da područje Zlatibora leži na serpentinu, za podzemne vode je karakterističan razbijen tip izdani. To su pukotinske podzemne vode koje cirkulišu kroz različite pukotinske sisteme. Stene se odlikuju malom primarnom poroznošću, ali naknadnim delovanjem egzogenih i endogenih procesa došlo je do povećanja njihove propusnosti. Pukotinski tip veće izdašnosti formiran je u okviru Zlatiborskog ultramafitskog masiva, prvenstveno na serpentine. Ovaj tip izdani ima dominantno rasprostranjene na širem području.

Dominantnu ulogu u prihranjivanju pukotinskog tipa imaju atmosferski talozi ali i iz priliva vode karstnog tipa izdani i karstno-pukotinskog tipa sa kojima je u kontaktu na većem delu područja. Treći vid prihranjivanja je na račun gubljenja vode površinskih tokova difuzno duž korita vodotokova. Rezerva podzemnih voda formiranih u okviru pukotinskog tipa su manje od rezervi podzemnih voda formiranih u okviru karstnog tipa.

Naročito je podzemnim vodama bogato područje oko Voda i Palisada. Tako bunar kod Obudojevice daje, na dubini od 20 m, 50 l/s, a na dubini od 30m, 70 l/s. Voda iz ovih bunara je bistra, prosečne temperature 9-10 °C i veoma prijatna za piće.

5.5 Pedološki sastav

Na način korišćenja zemljišta u ovoj opštini su uticali klima, reljef, nadmorska visina, društveno-ekonomske prilike, tradicija, navike, stvoreno materijalno bogatstvo i ekonomski uslovi.

Osnovne kategorije korišćenja zemljišta su: građevinsko, poljoprivredno, šumsko i ostalo (rečni tokovi, neplodno zemljište, kamenjari, putevi, močvare i dr.). U okviru osnovnih kategorija korišćenja zemljišta najviše je zastupljeno poljoprivredno zemljište sa 33.109 ha (51,04%), šumsko zemljište sa 19.309 ha (29,85%), ostalo zemljište sa 6.182 ha (9,56%), i građevinsko zemljište sa 6.176% ha (9,55%).

Za područje Zlatibora karakteristične pedosekvence su:

-kisela, smeđa i podzolasta zemljišta:

a) *kisela smeđa zemljišta* - ova zemljišta se nalaze najčešće pod šumom ili pod pašnjačkim formacijama, dok se pod oranicama znatno ređe sreću.

b) *parapodzolasta zemljišta* - povoljnija su od kiselih smeđih pedosekvenci iz kojih se razvijaju. Veća kiselost i siromaštvo u bazama mogu se lako korigovati primenom adekvatnih agrotehničkih mera.

-*Humusno silikatna, smeđa i parapodzolasta zemljišta na serpentinu:*

Na serpentinitima se obrazuju zemljišni kompleksi sasvim specifičnog izgleda i posebnog ekološkog značaja zbog čega su i naseljeni specifičnom „serpentinskom vegetacijom„. Planinski vrhovi i najstrmije padine su pokrivene humusno-silikatnim zemljištima.

Smeđa zemljišta su rasprostranjena obično na prisojnim položajima do 1000m nadmorske visine i obično su naseljena crnim borom. Lišene zaštitne vegetacije, ove podsekvence su izrazito podložne eroziji, pri čemu nepropusnost za vodu ima presudnu ulogu. Retko ih nalazimo van šume.

-*Rendzine i smeđa zemljišta na jedrim krečnjacima:*

Ovaj tip zemljišta se sreće na nadmorskoj visini od 900-1600 m. Za ove izrazito šumske terene vezane su uglavnom šumske zajednice bukve i jele.

-*Smeđa zemljišta na jedrim krečnjacima i dolomitima:*

Ova zemljišta pripadaju grupi brdskih i planinskih predela. Kako se smeđe zemljište nalazi u vrlo širokom visinskom intervalu, sadržaj humusa u njemu znatno varira. U vlažnijim zapadnim oblastima uz veće učešće četinarskih vrsta (smrče i bora na pr.) ova zemljišta mogu biti i znatno kiselija.

Smeđe zemljište je obilno naseljeno zemljišnom faunom, a postoje i dobri uslovi za rad mikroorganizama humifikatora. Stoga je biološka aktivnost kod ovih zemljišta znatna, pa je organska materija po pravilu dobro razložena i pretvorena u oblik zrelog humusa. Pod čistim smrčevim ili borovim šumama zemljište je jače zakiseljeno i biološka aktivnost opada, pa se obrazuje prelazni ili pak sirovi humus. Geomorfološke karakteristike terena i klima, kao i obilje neiskorišćenog zemljišta pružaju dobru osnovu voćarske proizvodnje.

5.6 Klima

Klima ovog područja pripada umereno-kontinentalnom tipu, sa uticajem planinske klime. U vazduhu se nalazi visok procenat kiseonika i ozona koji su uslovljeni geografskim položajem. Na velikim visinama iznad ovog područja dolazi do sudaranja i prožimanja vazdušnih masa, koje prodiru iz Sredozemlja i sa Karpata. Pored visokog prisustva ozona i kiseonika klimatska pogodnost se ogleda i u umereno hladnim zimama (najniža srednja temperatura u januaru je $3,4^{\circ}\text{C}$) i blagim letima bez tropskih vrućina (najviša srednja temperatura u avgustu je $16,8^{\circ}\text{C}$).

5.7 Vazduh

Srednje godišnje i mesečne temperature vazduha se beleže na metereološkoj stanici Zlatibor. Umereno hladne zime sa najnižom srednjom temperaturom u januaru od $3,4^{\circ}\text{C}$, i blaga leta bez tropskih vrućina sa najvišom srednjom temperaturom u avgustu od $16,8^{\circ}\text{C}$,

^v 2

potvrđuju konstataciju o klimatskoj pogodnosti Zlatibora.

Vlažnost vazduha je relativno mala (76%), u odnosu na druga slična područja, što je posledica relativno visokih temperatura, obešumljenosti i izrazite poroznosti zemljišta.

Na kvalitet vazduha utiče i donekle nepovoljno stanje šumskog fonda. Šume su zastupljene na površini od 19.309 ha od ukupne teritorije Opštine. Optimalna pošumljenost je 70,5%. U okviru šumskih površina prosečna drvena masa četinarara iznosi 12.531 m³, a lišćara 1.429 m³.

5.8 Flora i fauna

Zelene površine su deo životnog prostora koji je obrastao vegetacijom. Svetski standardi propisuju zelene travnate površine za jednog čoveka na površini od 2,5 m za gradska naselja. Na teritoriji Zlatibora su zadovoljeni standardi što se tiče zelenih površina.

Šuma kao deo vegetacije i integralni deo prirode spada među najkompleksnije ekosisteme na zemlji, a stanje i stepen očuvanosti šuma u najvećoj meri odražavaju nivo očuvanja prirode i životne sredine. Prema nameni, sve državne šume unutar opštine mogu se podeliti u četiri namenske celine: predeli naročitih prirodnih lepota (rezervat „Park šuma“, Viogor, Cigota), turističko rekreaciona zona (Zlatibor, Ribničko jezero, Tornik), parkovska zona (Zlatibor) i privredne šume.

Na teritoriji opštine određene su sledeće šumske zajednice:

- brdska bukova šuma
- šuma kitnjaka i crnog graba
- šume bukve i bekvice
- zajednica rakite
- bazofilne šume hrasta kitnjaka
- šuma balkanskog kitnjaka na Zlatiboru
- šuma bukve i jele
- šuma kitnjaka i cera
- šuma bukve i crnog graba.

Pored šumskih zajednica na teritoriji opštine su zastupljene i travno-zeljaste zajednice, gde je najčešće i na najvećoj površini zastupljena asocijacija pašnjačkog tipa (*Poeto molinerii*, *Plantagineto carinatae*), koja zauzima velike površine platoa i grebena na kojima prekriva najveći deo ogranaka i zaravni, sa plitkim skeletnim zemljištem

Na zaravnjenim zemljištima, obično na platoima izdignutih brežuljaka i grebena, na kojima su obrazovane nešto dublje naslage zemljišta, prostire se zajednica *Festuceto sulcatae-potentileto-zlatiborensis*.

U sastavu mešovitih zajednica crnog i belog bora, pored osnovnih vrsta, u prizemnom spratu rastu crnjuša, borovnica, jeremičak.

Najčešće vrste koje ulaze u asocijacije brdsko-planinskih travnjaka su: *Festuca valesiaca*, *Trifolium repens*, *Trifolium alpestrae*, *Trifolium aruenseae*, *Ornithogalum tenuifolium*, *Lotus corniculatus*, *Sanguisorba minor*, *Sanguisorba muricata*, *Plantago lanceolata*, *Rumex acetosella*, *Anthoxanthum odoratum*, *Poa molineri*, *Filipendula hexapetala*, *Plantago carinata*, *Medicago prostrata*, *Poa pretensis s.s. angustifolia*, *Thymus jankae*, *Thymus serbica*, itd.

5.9 Zaštićena prirodna dobra

Na teritoriji Zlatibora nalaze se zaštićena prirodna dobra, rezervati i određeni lokaliteti, kao i nepokretna kulturna dobra. Na teritoriji koja je obuhvaćena granicama Prostornog plana opštine Čajetina (Uslovi zaštite prirode i životne sredine za potrebe izrade Prostornog plana opštine Čajetina sa Strateškom procenom uticaja na životnu sredinu, br 03-2090/2 od 22.11.2006. godine – Zavod za zaštitu prirode Srbije), nalaze se sledeća zaštićena dobra i vrednosti:

- Rezervat „Park šuma” (Zlatibor kod mesta Ribnica) - sastojina šume stogodišnjeg belog bora (*Pinus silvestris*) ukupne površine 12,54 ha
- Tri stabla crnog bora (*Pinus nigra*) – Zlatibor KO Dobroselica k.p. br. 3820, 3810, 3818 u vlasništvu pravoslavne parohije - prirodna retkost botaničkog karaktera
- Spomenik prirode - „Stopića pećina” (KO Trnava i KO Rožanstvo), ukupne površine 65, 82 ha
- Spomenik kulture – kompleks Staro selo u Sirogojnu i prirodni prostor oko njega, ukupne površine 25,24 ha.

slika 2. Karta zaštićenih prirodnih dobara

5.10 Karakteristike zaštićenog područja Zlatibor

U skladu sa svojim srednjoročnim programom rada, Zavod za zaštitu prirode Srbije je 2005. godine napravio predlog Studije zaštite Zlatibora i njegovo vrednovanje kao Park prirode „Zlatibor” – prirodno dobro od izuzetnog značaja. Prema zakonskoj proceduri, Studija je dostavljena Ministarstvu nauke i zaštite životne sredine – Upravi za zaštitu životne sredine, radi donošenja akta o zaštiti. Procedura je još u toku, a u međuvremenu je izvršena revizija podataka vezano za biodiverzitet i usklađena sa novom zakonskom regulativom.

Na teritoriji opštine Čajetina nalazi se oko 83,5% prirodnog dobra Zlatibor. Tu se nalazi jedno od najznačajnijih staništa autohtonih borovih šuma, sa očuvanim predeonim karakteristikama, velikom raznovrsnošću biljnog i životinjskog sveta, čiji fond broji preko 958 vrsta biljaka (što predstavlja 29,3% od ukupnog broja flore Srbije) i 224 vrste faune

kičmenjaka (što predstavlja 42% vrsta ptica i 55,5% od ukupnog broja vrsta sisara zabeleženih u Srbiji). Od posebne vrednosti su retke i ugrožene vrste divlje flore i faune i njihova staništa, njihova zaštita, očuvanje i racionalno korišćenje prirodnih resursa, održanje visokog kvaliteta životne sredine i jedinstvene graditeljske baštine i etno nasleđa i stvaranje uslova za održivi razvoj zaštićenog prirodnog dobra i obodnih područja.

Prema Studiji zaštite, Zlatibor je svrstan u Prvu kategoriju – prirodno dobro od izuzetnog značaja, na osnovu Zakona o zaštiti životne sredine i Pravilnika o kategorizaciji zaštićenih prirodnih dobara („Službeni glasnik RS“ br. 30/92). Prema IUCN klasifikaciji (Međunarodne unije za zaštitu prirode), Zlatibor spada u V kategoriju (Protected landscape), što znači da je „cilj upravljanja zaštita predela i rekreacija na tom području, gde je međusobno dejstvo ljudi i prirode tokom vremena oblikovalo prepoznatljive osobine područja sa značajnim estetskim ekološkim i/ili kulturnim vrednostima, često praćeno visokom biološkom raznovrsnošću.

Park prirode „Zlatibor“ za sada nema međunarodni status.

Područje Zlatibora se definiše kao Objekat geonasleđa Srbije (Zavod za zaštitu prirode Srbije 2005), IPA – Značajno biljno područje Centralne i Istočne Evrope (Important Plant Areas in Central and Eastern Europe, Plantlife International 2005), i potencijalno Emerald područje (Potential Emerald Area).

Prema režimima zaštite, na Zlatiboru se definišu tri stepena: I, II i III.

Pod režimom I stepena zaštite predložena je površina od 1.332,74 ha (4,14% ukupne površine zaštićenog dobra) na lokalitetima:

Čavlovac – Crni Rzav

Viogor

Krvavac – Malinjak

Griža

U prvom stepenu zaštite zabranjeno je korišćenje prirodnih bogatstava i isključuju se svi oblici korišćenja prostora, osim naučnih istraživanja i kontrolisane edukacije.

Režim zaštite II stepena obuhvatao bi površinu od 7.367,83 ha (22,9%) i lokalitete u opštini Čajetina:

Osojnica
Viogor – Gušterica
Klisura Ribnica – Crni Vrh
Ribničko jezero
Omarski potok – Dubrava – Kljun
Uvac – Sedla
Ravni Tornik
Dobroselička reka – Donje selo
Brijač
Čičina pećina
Dubrava
Čigota

Na ovom prostoru se utvrđuje ograničeno i strogo kontrolisano korišćenje prirodnih bogatstava, dok se aktivnosti u prostoru mogu vršiti u meri koja omogućava unapređivanje stanja i prezentaciju prirodnog dobra, bez posledica po njegove primarne vrednosti.

Preostali deo prirodnog dobra se nalazi u režimu zaštite III stepena i obuhvata 23.474,29 ha tj. 72,96% ukupno zaštićene površine. U ovom režimu zaštite utvrđuje se selektivno i ograničeno korišćenje prirodnih bogatstava i kontrolisane intervencije i aktivnosti u prostoru ukoliko su usklađene sa funkcijama zaštićenog prirodnog dobra.

Vrednosti područja:

- 958 taksona iz grupe viših biljaka (isključujući Bryophyta), što čini 29,3% ukupnog broja vrsta flore Srbije
- 150 vrsta ptica, 116 je vrsta ptica gnezdarica; na Zlatiboru živi 42% od svih do sada registrovanih vrsta ptica na nacionalnom nivou
- 54 vrste sisara, što čini 55,5% od ukupnog broja sisara u Srbiji. Posebno značajne vrste ovog područja su: medved, vuk, vidra, divokoza...
- 14 vrsta vodozemaca i gmizavaca, koji su svi kandidati za Crvenu listu ugroženih kičmenjaka Srbije.
- 280 vrsta insekata iz 36 familija

5.11 Kulturno-istorijske odlike

Zlatibor je bogat spomenicima počev još od neolitskog doba. To ukazuje da je ovaj prostor bio interesantan za nastanivanje još od davnina. Prvi poznati stanovnici su bili Iliri, o čemu svedoče njihova groblja („gradine“) u okolnim selima (Kriva Reka, Ljubiš, Mušvete, Branešci i sl.). Takođe iz rimskog perioda potiče dosta utvrđenja, puteva, nadgrobnih spomenika. Iz srednjeg veka, perioda formiranja srpske države i perioda turske vladavine, postoji čitav niz spomenika (manastiri, crkve, spomenici, utvrđenja i sl.)

Prepoznatljivost ovog područja se ogleda i u etnografskim motivima, folkloru, arhitekturi, starim zanatima, gastronomiji, tradicionalnoj gostoprimljivosti i sl. Na teritoriji Zlatibora se nalaze zaštićena prirodna dobra, rezervati i određeni lokaliteti, kao i nepokretna kulturna dobra.

Prirodne karakteristike, zajedno sa kulturno-istorijskim vrednostima i geografskim položajem, daje realnu i dobru osnovu i preduslove za dalji osmišljeni razvoj ne samo zdravstvenog turizma. Realne šanse postoje i za dalji razvoj kongresnog, sportskog, kulturnog, eko i etno turizma, tranzitnog, izletničkog, lovnog i ribolovnog i sl.

Slika 3. Turistička mapa Zlatibora

Slika 4. Karta obuhvaćenog područja

5.12 Geografski faktori koji prouzrokuju specifične karakteristike, kvalitet ili reputaciju usluga u pitanju

Specijalna bolnica „Čigota“ je locirana u beloborovoj stoletnoj šumi u naseljenom mestu Zlatibor, 4 km jugozapadno od Čajetine-središta opštine, u delu koji starosedeoci zovu Banja. Mesto Zlatibor je deo blagozatalasane visoravni okruženo sa istoka brdom Gradina i Crni vrh, sa jugoistoka Glavudžom koja se nastavlja planinskim prevojem ČIGOTA, sa juga Tornikom, jugozapada Kobiljom glavom i sa zapada Viogorom. Ovaj predeo presecaju vodotokovi Obudojevica i Crni Rzav sa pritokama. Biljni pokrivač čine uglavnom travnate zajednice isprekidane pramenovima crno i beloborove šume, šumom hrasta kitnjaka (prirodna retkost na nadmorskoj visini oko 1000m), planinske bukve...

Zlatibor se nalazi na nadmorskoj visini od 1000 metara i ima i do 2200 sunčanih sati godišnje. Nad Zlatiborom se kovitlaju vazdušne struje stvarajući ružu vetrova. Ruža vetrova se pravi od kontinentalne i tropske klime koje su sustiču na ovoj planini!

Baš ta ruža vetrova ima blagotvorno dejstvo na promene na očima (egzoftalmus) koje se javljaju kod povećane funkcije štitaste žlezde. Tako da se preporučuje boravak na Zlatiborskom vazduhu svim pacijentima sa hipertireozom, posebno onim koji imaju posebnu formu ove bolesti sa izraženim očnim promenama.

Vazduh na Zlatiboru je jonizovan tako da rasteruje melanholiju i neraspoloženje, podstiče razdraganost. Bolesti štitaste žlezde bilo u smislu povećane ili smanjene funkcije izazivaju promene raspoloženja, u smislu apatičnosti, gubitaka elana i nedostatka volje, tako da je svakako boravak na ovom vazduhu i sa te strane blagotvoran i pomaže izlečenju bolesti.

Zlatibor sa više od 200 sunčanih dana godišnje, povoljnom klimom, bogatstvom biljnog sveta, bez aerzagadenja i buke, pogoduje zdravlju, prevenciji i lečenju mnogih bolesti. Boravak na Zlatiboru poboljšava krvnu sliku, jača imunitet, pozitivno utiče na raspoloženje, ublažava alergijske reakcije i promene na koži, snižava krvni pritisak... Jedinstvena klima sa koncentracijom joda u vazduhu većom deset puta nego u prosečnoj gradskoj sredini, zadovoljstvo i mir pruža i gojaznoj deci i adolescentima.

Smatra se da je presudan činilac u blagotvornom dejstvu ovih krajeva na čovečiji organizam atmosferski elektricitet i jonizacija vazduha, a zlatiborska visoravan, mestimično pošumljena, sa specifičnim geomorfološkim karakteristikama, sa subalpskom klimom i velikim brojem maglovitih dana, sa proplancima i pašnjacima, biljnim i životinjskim svetom posebno pogoduje za lečenje gojaznosti i oboljenja štitaste žlezde.

Idelano bi bilo da tokom godine svi oni koji imaju problem sa poremećajem funkcije ili građe štitaste žlezde borave dva puta godišnje na čistom Zlatiborskom vazduhu, najmanje 15 dana!

Klimato-terapijske procedure se primenjuju kontinuirano tokom cele godine i to aeroterapija i helioterapija u kombinaciji sa fizičkom aktivnošću ali i u mirovanju. Dužina trajanja procedura se prilagođava tipu oboljenja, stanju pacijenata, vrsti procedure i mikroklimatskim prilikama.

Indikacije za primenu klimatoterapije:

- Sve bolesti štitaste žlezde, posebno Graves-Basedowljeva bolesti, kao i druge endokrine i metaboličke bolesti, pre svega dijabetes i različiti oblici gojaznosti,
- Blaži oblici hronične obstruktivne bolesti pluća uključujući i dečji uzrast,
- Arterijska hipertireoza i kardiovaskularne bolesti bez znakova dekompenzacije srca i težih aritmija,
- Stanja posle moždanog udara i druga neurološka oboljenja,
- Malokrvnost, stanja posle operacija, stanja posle primene hemoterapije i terapije zračenjem,
- Hronični zamor, opšta slabost i malaksalost, stresna stanja.

U tom smislu formirane su staze zdravlja i prostori za vežbanje u prirodi a u pripremi su klimatorijumi - prostori u prirodi namenjeni i prilagođeni za primenu klimatoterapijskih procedura tačno prema propisanom režimu i indikacijama za veći broj korisnika istovremeno.

Postojeće staze zdravlja:

1. „Kondina staza“ - visinska razlika : 1000 - 1042m
 - dužina staze je 5,28km
 - minimalni nagib 1,4%
 - maksimalni nagibi 13,3 i 11,3%
 - prosečan nagib 4,2%
2. „Vranjevina“ – visinska razlika: 1000 – 1045m
 - dužina 4,44km
 - minimalni nagib 1,1%
 - maksimalni nagibi 15,8 i 13,6%
 - prosečan nagib 4,5%
3. „Jedini bor“ – visinska razlika : 1000 - 1139m
 - dužina 8km
 - minimalni nagib 1,1%
 - maksimalni nagibi 24,7 i 26,3%
 - prosečan nagib 5,9%
4. „Gagijeva staza“ – visinska razlika : 1000 – 1044
 - dužina 4,85km
 - minimalni nagib 1,1%
 - maksimalni nagibi 16,2 i 17,2%

- prosečan nagib 4,7%

5. „ Čigota “ – visinska razlika 1000 – 1046m

- dužina 6,25km

- minimalni nagib 4,1%

- maksimalni nagibi 15,7 i 16,8%

- prosečan nagib 6,9%

6. „ Farma “ – visinska razlika 1000 – 1089m

- dužina 6,33km

- minimalni nagib 1,1%

- maksimalni nagibi 19,1 i 23,6%

- prosečan nagib 5,2%

Područje obuhvaćeno Elaboratom omogućava planiranje i projektovanje još staza zdravlja prema određenim zahtevima interesnih grupa, formiranih na osnovu starosne dobi, zdravstvenog stanja, kondicije i potrebnih rekvizita (pešačke, planinarske, biciklističke staze, kao i staze za nordijsko skijanje, staze za pripreme sportista...). Pravci razvoja su usmereni prema Viogoru (Semegnjevo) i prema Čigoti.

U ovom području je i Ribničko jezero, koje u narednom periodu od područja za vodosnabdevanje prelazi u sportsko- rekreativnu zonu i na taj način se otvaraju mogućnosti za proširenje aktivnosti sportske medicine, rekreacije pod medicinskim nadzorom.

Na području Tornika je skijalište sa stazama za alpsko skijanje a medicinsku podršku JP „Skijališta Srbije“ pruža Specijalna bolnica „Čigota“ u vreme zimske i letnje sezone.

Slika 5. Karta staza zdravlja u obuhvaćenom području

5.13 Ljudski faktori koji prouzrokuju specifične karakteristike, kvalitet ili reputaciju usluga

Da bi se pružile vrhunske usluge iz oblasti **zdravstveno- turističkih usluga** potreban je visoko stručan i obrazovan kadar kojeg čine:

- u radnoj jedinici Ugostiteljstva rade školovani i obučeni : dijetetičari –nutricionisti, kuvari, poslastičari, mesari, točioni pića.
- u Službi laboratorijske dijagnostike (biohemijske-hematološke i imonuloške) rade laboranti i magistar farmacije – medicinski biohemičar.
- Odeljenje za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju rad sprovodi stručan tim lekara specijalista fizikalne medicine i rehabilitacije, fizioterapeuta , masera i drugih kadrova.
- Program za redukciju telesne težine i promene kvaliteta života odraslih čine: medicinske sestre-rekreatori, profesori fizičke kulture od kojih je jedan doktor nauka, nutricionisti, psiholog i lekari specijalisti internisti.
- u Programu za prevenciju, lečenje i rehabilitaciju gojaznosti kod dece i adolescenata učestvuju: lekar pedijatar - endokrinolog, specijalisti fizikalne medicine i rehabilitacije, psiholog, nutricionista, profesori fizičkog vaspitanja fizioterapeuti, medicinske sestre i animatori.
- u Programu za lečenje i rehabilitaciju oboljenja štitaste žlezde rade: lekari specijalsti internisti, specijalista internista – endokrinolog, specijalista internista – kardiolog, medicinske sestre.
- Odeljenje nuklearne medicine čine: lekari specijalisti nuklearne medicine, medicinske sestre i tehničari.
- u službi Recepcije radi kadar sa srednjom stručnom spremom adekvatnog profila.
- službu Marketinga čine masteri ekonomije i marketinga a posao odnosa sa javnošću radi master srbista.
- u Specijalnoj biblioteci „Čigota“ radi bibliotekar savetnik, master.
- u Informativnom sistemu „Čigote“ radi dipl. inženjer elektrotehnike.

Posledica pružanja zdravstveno-turističkih usluga od strane ovog ljudskog faktora, koji se nalazi u Specijalnoj bolnici „Čigota“, je odlazak korisnika sa poboljšanim zdravstvenim stanjem ili kompletnim izlečenjem.

Nada Milošević, diplomirani inženjer pejzažne arhitekture, pomoćnik direktora za nemedicinske poslove

6. PODACI O STEČENOJ REPUTACIJI

Specijalna bolnica, osnovana 1964. poznata kao "ČIGOTA", bavi se kompletnom dijagnostikom i terapijom oboljenja štitaste žlezde, dijagnostikom i terapijom kardiovaskularnih oboljenja, dijagnostikom osteoporoze, terapijom dečje i adolescentne gojaznosti, dijagnostikom i terapijom oboljenja koštano zglobnog sistema

Zahvaljujući velikom entuzijazmu, prvenstveno lekara, koji su svojim upornim radom razvijali i unapređivali ovu ustanovu, Zavod 1997. godine prerasta u Institut za štitastu žlezdu i metabolizam.

Odluku o osnivanju Specijalne bolnice za bolesti štitaste žlezde i metabolizma Zlatibor, Čajetina donela je Vlada Republike Srbije (2007.)

Od osnivanja pa do danas težilo se velikom naučno-stručnom usponu. Da bi se ta naučno stručna aktivnost realizovala Institut je počeo saradnju sa Institutom za endokrinologiju, dijabetes i bolesti metabolizma Univerziteta kliničkog centra u Beogradu, što je omogućilo da Institut postane baza Medicinskog fakulteta u okviru koje će se razviti naučna, prosvetna i specijalizovana delatnost.

U našoj ustanovi su održana predavanja stranih i domaćih stručnjaka (šest simpozijuma sa međunarodnim učešćem, dva naučna skupa o oboljnima štitaste žlezde, tri srpska kongresa o štitastoj žlezdi sa međunarodnim učešćem, tri međunarodna naučna skupa o gojaznosti, tri simpozijuma o adolescentnoj gojaznosti i prvi srpski kongres o gojaznosti i dva naučna skupa o gojaznosti).

Sve značajnije događaje, koji su se održali u Specijalnoj bolnici pratila je naša izdavačka aktivnost.

Održano je šest Jugoslovenskih simpozijuma o štitastoj žlezdi sa međunarodnim učešćem.

Štampani su zbornici radova:

- ZBORNİK RADOVA PRVOG JUGOSLOVENSKOG SIMPOZIJUMA O ŠTITASTOJ ŽLEZDI (zbornik radova); Udruženje endokrinologa Jugoslavije, Kragujevac, 1967
- DRUGI JUGOSLOVENSKI SIMPOZIJUM O ŠTITASTOJ ŽLEZDI (zbornik radova), Udruženje endokrinologa Jugoslavije, Kragujevac, 1971.
- TREĆI JUGOSLOVENSKI SIMPOZIJUM O ŠTITASTOJ ŽLEZDI (zbornik radova), Beograd, 1976.
- ČETVRTI JUGOSLOVENSKI SIMPOZIJUM O ŠTITASTOJ ŽLEZDI (zbornik radova), Zlatibor, 1980.
- PETI JUGOSLOVENSKI SIMPOZIJUM O ŠTITASTOJ ŽLEZDI (zbornik radova), Beograd, 1985.
- ŠESTI JUGOSLOVENSKI SIMPOZIJUM O ŠTITASTOJ ŽLEZDI (zbornik radova), Udruženje endokrinologa Jugoslavije.

NAUČNI SKUPOVI:

- PRVI NAUČNI SKUP O ŠTITASTOJ ŽLEZDI, Srpska akademija nauka i umetnosti i Specijalni zavod Zlatibor, Beograd, 1996.
- HIPERTIROIDIZAM, 1996.
- DRUGI NAUČNI SKUP O ŠTITASTOJ ŽLEZDI; Srpska akademija nauka i umetnosti, Medicinski fakultet u Beogradu, Institut za štitastu žlezdu i metabolizam, Beograd, 2001.
- PRVI SRPSKI KONGRES O ŠTITASTOJ ŽLEZDI SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM (zbornik sažetaka); Zlatibor, 2010. Radovi sa Prvog srpskog kongresa objavljeni su u Medicinskom glasniku.

Održana su tri međunarodna naučna skupa o gojaznosti i objavljene u monografijama:

- GOJAZNOST; Zlatibor 1993.
- ELABORAT PREVENCIJA I LEČENJE GOJAZNOSTI KOD DECE I ADOLESCENATA U SRBIJI, Specijalna bolnica za bolesti štitaste žlezde i bolesti metabolizma „Zlatibor“, Medicinski glasnik, br. 23, jul 2007.
- MEDICINSKI PRAVILNIK CENTRA ZA PREVENCIJU I LEČENJE GOJAZNOSTI KOD DECE I ADOLESCENATA, Specijalna bolnica za bolesti štitaste žlezde i bolesti metabolizma „Zlatibor“, Medicinski glasnik, 2008.

Održana su tri simpozijuma o adolescentnoj gojaznosti (mart 2010, mart 2011, april 2012), i radovi su objavljeni u Medicinskom glasniku br. 34, 39, 44. Radovi su dostupni i u elektronskom obliku.

Specijalna bolnica izdaje i "Medicinski glasnik" je stručni i naučni časopis namenjen širem krugu korisnika, prvenstveno lekara različitih specijalnosti, ali i korisnicima iz oblasti koje su granične ili kompatibilne sa medicinom. Tokom više od dve decenije izlaženja postepeno je profilisan do prepoznatljivog izvora izuzetno korisnih, pouzdanih, aktuelnih i proverenih informacija iz medicinske struke, originalnih naučnih radova i doprinosa, savremenih redovno obnovljenih vodiča za praksu, aktuelnih informacija iz medicinskih i paramedicinskih asocijacija ali i zanimljivih osvrti na istoriju medicine, lečenja i zaslužnih ličnosti u ovoj delatnosti ljudskog uma i veštine. Časopis je pored kvalitetnog sadržaja izuzetno lepo opremljen, vizuelno dopadljiv, savremenog izgleda i umesnog obima. Sadržajem, izgledom, redovnim izlaženjem i postojanjem elektronske verzije, časopis je uvršćen u najobimniju EBSCO bazu ACADEMIC SEARCH COMPLETE.

Status:

kategorija časopisa PK52

BIČ impakt faktor 5 0,020

Separat priredio

Đorđe Đorđević, master srbista, menadžer za odnose sa javnošću

7. OPIS PRUŽANJA USLUGA

7.1 Lečenje i rehabilitaciju oboljenja štitaste žlezde

Osnivanjem Specijalnog stacionarnog lečilišta za hipertireozu 1964. godine osnovano je i interno odeljenje sa jednim lekom i dve medicinske sestre. Osnovna delatnost ove službe je rehabilitacija, lečenje i edukacija pacijenata sa bolestima štitaste žlezde i bolesti metabolizma.

Danas je Interno odeljenje jedna velika služba, savremeno opremljena, koja radi 24 časa dnevno, 365 dana u godini.

Zlatibor se nalazi na nadmorskoj visini od 1000 metara i ima 1827,7 sunčanih sati godišnje. Nad Zlatiborom se kovitlaju vazdušne struje stvarajući Ružu vetrova. Ruža vetrova nastaje od kontinentalne i tropske klime koje se susreću na ovoj planini!

Ruža vetrova ima blagotvorno dejstvo na promene na očima (egzoftalmus) koje se javljaju kod povećane funkcije štitaste žlezde. Preporučuje se boravak na Zlatiborskom vazduhu svim pacijentima sa hipertireozom, posebno onim koji imaju posebnu formu ove bolesti sa izraženim očnim promenama.

Vazduh na Zlatiboru je jonizovan tako da rasteruje melanholiju i neraspoloženje, podstiče razdraganost. Bolesti štitaste žlezde bilo u smislu povećane ili smanjene funkcije izazivaju promene raspoloženja, u smislu apatičnosti, gubitaka elana i nedostatka volje, tako da je svakako boravak na ovom vazduhu i sa te strane blagotvoran i pomaže izlečenju bolesti.

Idelano bi bilo da tokom godine svi oni koji imaju problem sa poremećajem funkcije ili grade štitaste žlezde borave dva puta godišnje na čistom Zlatiborskom vazduhu, najmanje 15 dana!

Usluge koje pruža Interno odeljenje, nisu bazirane samo na pacijente obolele od štitaste žlezde, već i na sve ostale pacijente u našoj ustanovi, kao i goste koji dolaze na Zlatibor. Pružamo usluge rehabilitacije i nege pacijenata na odeljenju fizikalne medicine, kontinuirano nadgledamo putem video nadzora pacijente smeštene u terapijskom bloku i vodimo brigu o deci korisnicima Programa dečije gojaznosti. Pružamo potrebne medicinske usluge gostima kojima je potrebna medicinska pomoć, a nisu smešteni u našoj ustanovi.

Dolaskom u Specijalnu bolnicu na stacionarno lečenje, pacijent se javlja na glavnu recepciju, gde se prijavljuje i dobija sobu za smeštaj. Potom se smešta u sobu, uz pomoć radnika obezbeđenja. Javlja se na "Medicinsku recepciju", gde otvara istoriju bolesti, u EKG kabinetu radi EKG snimak. Odlazi na Interno odeljenje gde biva raspoređen kod lekara, koji će ga voditi tokom boravka u našoj ustanovi. Lekar Internog odeljenja izvrši klinički pregled,

i pacijenta upućuje na pretrage prema indikacijama. Zakazuje kontrolni pregled prema kliničkom stanju pacijenta. Pred sam kraj boravka u našoj ustanovi, lekar priprema otpusnu listu, gde beleži sve urađene analize i preglede i opisuje stanje pacijenta tokom boravka u našoj ustanovi. Pre odlaska iz naše ustanove, pacijent dobija otpusnu listu na Internom odeljenju i odjavljuje se sa glavne recepcije.

7.1.1 Prijemna služba

Specijalna bolnica "Čigota" ima i prijemnu službu ili "Medicinsku recepciju", gde dolaze pacijenti koji kod nas dobijaju ambulantne usluge:

U smislu pregleda štitaste žlezde, paraštitaste žlezde, koštane gustine i pregled od strane specijalista nuklearne medicine i specijaliste fizikalne medicine.

Na "Medicinskoj recepciji" se pacijenti registruju za pregled i laboratorijske usluge, koje su im potrebne, a potom upućuju na pregled kod odgovarajućeg specijaliste, zavisno od indikacija. Pacijenti potom čekaju laboratorijske analize i vraćaju se lekaru kod koga su bili upućeni na prvi pregled, koji daje završno mišljenje o pacijentovom trenutnom zdravstvenom stanju, predlaže terapiju i zakazuje kontrolni pregled.

Ambulantni pregled se praktično obavi za jedan dan, što je prednost naše ustanove, nad drugim ustanovama, čak i višeg ranga.

Na Internom odeljenju je zaposleno 5 lekara, od toga jedan endokrinolog, jedan kardiolog i tri specijaliste interne medicine, i 11 medicinskih sestara, od kojih su 3 sa visokom medicinskom školom, dok su ostale sa srednjim medicinskim obrazovanjem.

U okviru naše ustanove postoji i Apoteka sa osnovnim medicinskim sredstvima i lekovima. U njoj radi jedna medicinska sestra sa visokom medicinskom školom. Iz nje se snabdevaju sve službe naše ustanove potrebnim medicinskim materijalom!

Prim. dr Snežana Marinković, internista endokrinolog, načelnik Internog odeljenja

7.2 Program za redukciju telesne težine i promene kvaliteta života odraslih

Program Čigota je zdravstveno rekreativni program namenjen redukciji telesne težine i promeni kvaliteta života.

Program je kreiran od strane tima stručnjaka Specijalne bolnice Čigota i profesora Medicinskog fakuleta u Beogradu i uspešno se sprovodi od 1989godine.

Slika 1. Specijalna bolnica za bolesti štitaste žlezde i metabolizma "Zlatibor-Čigota"

U početku osmišljen kao program za borbu protiv viška kilograma, program Čigota je vremenom prerastao u moderan i savremeno koncipiran program iz oblasti preventivne medicine i sinonim za uspešan stručno-poslovni rad poznat i van granica naše zemlje. Cilj programa je smanjenje prevalence i prevencija gojaznosti kao i pratećih bolesti u ciljnoj grupi gojaznih osoba.

Gojaznost je hronična metabolička bolest koja po definiciji predstavlja uvećanje telesne težine iznad idealne sa prekomernim nakupljanjem masti koja dovodi do povećanja morbiditeta i mortaliteta obolelih. Ona je poprimila epidemijski karakter zahvaljujući modernom načinu života i ishrane podsticane globalizacijom koja potencira unificirani obrazac „brze hrane“ i nemanju vremena za fizičku aktivnost.

Poslednji statistički podaci govore da je više od 18% stanovništva naše zemlje gojazno.

Tokom 27 godina postojanja kroz program Čigota prošlo je više od 42 000 korisnika.

Za uspešnu realizaciju programa zaslužan je Čigota tim koga čine: medicinske sestre-rekreatori, profesori fizičke kulture, nutricionisti, psiholog i lekari ove ustanove.

Zdravstveni segment čini obaveznu kariku u programu koja uslovljava dalji boravak i tretman korisnika.

Slika 2. Čigota tim

Koncept Programa Čigota je zasnovan na: 1) dobro izbalansiranoj dijeti, 2) strogo određenoj i doziranoj fizičkoj aktivnosti, 3) edukativnim predavanjima, 4) psihološkoj podršci i 5) stvaranju pozitivne grupne atmosfere.

Suština programa je u uspostavljanju ravnoteže između unosa energije i potrošnje, smanjenje telesne težine i redukovanje faktora kardiometaboličkog rizika, održavanje postignutog
prevencija fizičkih izgleda bez starost i pol.

Prilikom korisnik dobija pisanom obliku,

merenja na određuje BMI i telesnog sastava

gubitka telesne težine, gojaznosti, poboljšanje sposobnosti i estetskog obzira na godine,

dolaska na program raspored aktivnosti u rade se antropometrijska BODY IN vagi, gde se dobijaju precizni podaci korisnika.

Slika 3. Antropometrijsko merenje

Potom se radi EKG, rutinske biohemijske analize krvi i urina (glikemija, lipidni profil, KKS, hepatogram, azotne materije, elektroliti) nakon toga korisnik odlazi na lekarski pregled koji obavlja internista.

Na osnovu dobijenih rezultata antropometrijskih merenja, EKG-a, biohemijskih analiza, a nakon obavljenog kliničkog pregleda i uvida u zdravstveno stanje korisnika, lekar donosi odluku o načinu ishrane, vrsti i stepenu fizičkog opterećenja kojem će korisnik biti podvrgnut tokom boravka. Posle lekarskog pregleda na prvom sastanku sa korisnicima prisustvuju profesor fizičke kulture, dežurni lekar a u zavisnosti od obaveza i dijetetičar i sestra. Tada se gosti koji prvi put dolaze na program, upoznaju sa osobljem, terminima obroka i aktivnosti, obavezama i običajima koji su sastavni deo programa.

Za sve aktivnosti korisnici su podeljeni u tri grupe koje se razlikuju po stepenu fizičkog opterećenja.

Na određivanje grupe pored procene zdravstvenog stanja korisnika utiče i pol, životno doba, fizička spremnost-kondicija, kao i prisutvo drugih komorbidnih stanja i hroničnih oboljenja koja prate ili izaziva gojaznost.

Ukoliko postoje potrebe za dodatnim ispitivanjem i procenom zdravstvenog stanja, korisnik se podvrgava dodatnim ispitivanjima kao što su: ultrazvuk srca, Holter EKG, test fizičkog opterećenja, procena tireoidne funkcije i morfologije, procena koštane gustine, ultrazvučni pregled abdomena, mekih tkiva, dojke i dopler krvnih sudova, dodatna ispitivanja organa radioizotopskim tehnikama, kao i konsultacije sa psihologom, nutricionistom i profesorom fizičke kulture u predviđenim ili dodatnim terminima.

Tokom boravka svakom korisniku je dostupna 24- časovna medicinska nega i nadzor.

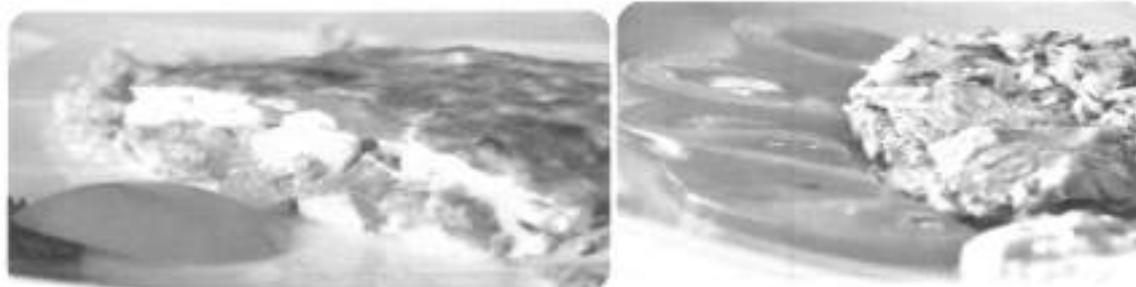
7.2.1 Čigota dijeta

Ishrani kao posebno osetljivom segmentu programa posvećuje se posebna pažnja i kada je reč o izboru i svežini namirnica, njihovoj pripremi i serviranju.

Dijetetski tretman programa "Čigota" obuhvata dobro izbalansiran plan dnevnog unosa namirnica. To je hipoenergetska dijeta, izbalansirana u sadržaju proteina, složenih ugljenih hidrata, vitamina i minerala, jedino osiromašena prostim šećerima, mastima i nepotrebnim dodatkom soli.

Principi planiranja dijetete su:

- a) dnevni energetski unos od 1000 Kcal do 1500Kcal
- b) iz svake grupe namirnica biramo one siromašne energijom,
- c) način pripreme hrane isključuje prženje, pohovanje, upotrebu zaprške,
- d) vreme konzumiranja obroka, 3 glavna obroka i 2 voćne užine-uvek u isto vreme.

Slika 4. Čigota ishrana

Osnova ovakve ishrane su: dosta voća i povrća, crni hleb i integralne žitarice, obrano mleko i mlečni proizvodi od obranog mleka.

Poseban značaj u ishrani imaju integralni hleb i sir koji se pripremaju u kuhinji SB Čigota. Izvor kvalitetnih proteina su posna mesa, belanac jajeta i mladi sir, a biljni proteini nalaze se pored drugih izvora najviše u soji i pasulju.

Dovoljan je unos biljnih vlakana, naročito onih nesvarljivih, snižava nivo holesterola, glikemije, dovodi do osećaja sitosti i sprečava nastanak oboljenja digestivnog trakta.

Pažljivim odabirom namirnica u ovakvoj ishrani, njihov dnevni unos je u proseku 20-25 g. Specifičnost dijeta je u velikoj meri zastupljenost lekovitog i hranjivog bilja koje samoniklo raste na Zlatiboru i koje obiluje mineralima i vitaminima i pomaže u redukciji telesne težine. Ukoliko iz određenih razloga korisnik ne uzima određene namirnice (posebne navike u ishrani, intolerancija na neke sastojke hrane, iz verskih razloga) ili mu dnevne kalorijske potrebe bazalnog metabolizma zbog izražene gojaznosti prevazilaze 1500 kcal, dijetetičar-nutricionist pravi jelovnik prilagođen tom korisniku.

7.2.2 Fizičke aktivnosti

Fizičke aktivnosti su esencijalni deo programa, strogo su dozirane, sprovode se 3-4 sata dnevno i obuhvataju organizovane šetnje, gimnastičke vežbe u sali, plivanje i vežbe u bazenu.

Slika 6. Program fizičke aktivnosti

Organizovane šetnje u prirodi su u stvari ubrzani hod, podeljene su u 3 grupe, strogo određene dužine (od 3-7 km, zavisno od grupe), trajanja od 60 minuta i sprovode se dva puta dnevno. Opterećenje je dozirano od prvog do zadnjeg dana, raste na račun: povećanja dužine staze, povećanja brzine kretanja, promenom konfiguracije terena i kombinacijom nekih od navedenih mogućnosti. Na polovini šetnje obavezno se meri puls i kontroliše nivo opterećenja.

Posebnu draž ove aktivnosti čini prirodni ambijent prelepih livada i šuma Zlatibora, najlepše planine u Srbiji.

Slika 7. Čigota šetnja stazom zdravlja

Vežbe u sali podrazumevaju zagrevanje i razgibavanje, zatim se prelazi na kompleks vežbi

koga čine vežbe snage, koordinacije i vežbe oblikovanja na parteru. Vežbe u sali obuhvataju 50-tak posebno odabranih vežbi za celokupnu muskulaturu, sa ponavljanjima od 3-8 puta za svaku vežbu, ukupnog trajanja od 45-60 minuta. Opterećenje je strogo dozirano i prati se merenjem pulsa na polovini vežbi. Vrednosti radnog pulsa kreću se u granicama od 50-70 % od maksimalnog pulsa za svakog pojedinca.

Slika 8. Vežbe u sali

Osobe koje zbog zdravstvenog stanja nisu u stanju da vežbaju u grupi po zadatom programu, upućuju se na fizikalnu terapiju gde se za njih određuje poseban program vežbi.

Vežbe u bazenu sastoje se od kombinacija vežbi

koje obuhvataju sve grupe mišića, raspoređene u 3 grupe prema intenzitetu. Vežbe u bazenu se rade u trajanju od 45-50 min. jednom dnevno u prepodnevnom satima. Prati ih odgovarajuća muzika koja povoljno i stimulatивно deluje na vežbača. Opterećenje je strogo dozirano i sprovodi se umerenim intenzitetom. Aktivnosti u vodi se sastoje od : plivanja, vežbi disanja, vežbi za grudni i rameni pojas, vežbe za mišiće ruku, varijante hodanja, vežbi za mišiće nogu i kompleksa vežbi oblikovanja uz ivicu bazena. Svaki sledeći dan povećava se opterećenje: povećanjem brzine plivanja, povećanjem broja preplivanih deonica, promenom stila plivanja, povećanjem broja ponavljanja vežbi, povećanjem brzine izvođenja vežbi, povećanjem amplituda u izvođenju vežbi, uvođenjem novih dodatnih vežbi kao i kombinacijom dve ili više predhodno navedenih metoda.

Slika 9. Vežbe u bazenu

Svaka pojedinačna aktivnost traje od 45-60 minuta. Odvijaju se pod nadzorom medicinskih

sestara i profesora fizičke kulture koji upućuju korisnike u pravilno izvođenje vežbi, ritam disanja, pravovremeno prepoznavanje efekta predoziranja, prevazilaženje nedostatka kondicije, sticanje samopouzdanja u skladu sa životnim dobom, zdravstvenim stanjem i stanjem uhranjenosti. Ovakvim načinom rada, uz postepeni prelazak na viši nivo sprečavaju se mogući neželjeni efekti u vidu zamora mišića koji nastaju kao posledica fizičke nepripremljenosti.

Ukoliko se korisnik zbog zdravstvenog stanja (pridruženih oboljenja), izrazite gojaznosti, lošije fizičke kondicije ili starijeg životnog doba ne može uvrstiti u treću grupu za fizičku aktivnost, za tog korisnika određuje se individualni dnevni plan fizičkih aktivnosti.

Edukacija korisnika programa obuhvata niz predavanja o uzrocima i pratećim posledicama gojaznosti, pravilnoj ishrani i tipovima dijeta, osnovnim grupama namirnica, njihovom kalorijskom vrednošću, kao i načinom pripreme jela, značaju fizičke aktivnosti za zdravlje čoveka, psihološkim aspektima gojaznosti i kroz individualne konsultacije.

Cilj svega ovoga je promena navika: pravilno se hraniti i biti fizički aktivan.

Slika 10. Predavanje o pravilnoj ishrani

U cilju podsticanja pozitivne grupne atmosfere, kao sastavnog dela programa, organizujemo veliki broj dodatnih aktivnosti i animacije za korisnike programa kao što su: škola plesa, folklor, joge i zumba, turniri u pikadu i stonom tenisu, izleti i zabave - "Čigota večeri".

Na kraju boravka u Specijalnoj bolnici Čigota svaki korisnik programa dobija otpusnu listu koja sadrži podatke o postignutim rezultatima : o gubitku kilograma i telesnih masti, procenu mišićne mase na početku i na kraju programa, procenu korigovanih faktora kardiometaboličkog rizika.

Pored toga korisnici dobijaju listu najčešće korišćenih namirnica sa kalorijskom vrednosti na 100 g, predloženi jelovnik za 7 dana i program vežbi koje treba da nastave da rade u kućnim uslovima s ciljem da se nastavi sa trendom gubljenja kilograma.

Prosečan gubitak kilograma za dve nedelje boravka na programu je 5,8 kg, pri čemu prosečno 5,4 kg gube žene, a 6,2 kg muškarce

Do sada je u Specijalnoj bolnici Čigota održano nekoliko međunarodnih skupova i dva srpska kongresa o gojaznosti na kojima su lekari ove ustanove izneli svoje rezultate istraživanja fenomena gojaznosti, analizu rada i uspeha programa „Čigota“.

Dolazili su ovde i inostrani eksperti koji su svojim autoritetom potvrdili delotvornost prirodnog faktora u lečenju gojaznosti.

Slika 11. Prvi srpski kongres o gojaznosti

Program Čigota je odlično uklopljen u prirodni milje Zlatibora. Može se slobodno reći da odlični rezultati u smanjenju kardiometaboličkog rizika sa smanjenjem težine korisnika u mnogome determiniše Zlatiborski krajolik, prosečna nadmorska visina visoravni od oko 1000m bez većih visinskih varijacija, blago zatalasane površine, smena pašnjačkih prostora sa manjim gajevima razređene četinarske šume koje na čovekovu psihu deluju rasterećujuće, izazivaju osećaj smirenosti i opuštenosti tako da korisnik lako prihvati sve fizičke zahteve programa.

Zahvaljujući svojoj specifičnoj mikroklimi koja je suva sa razrednim vazduhom bogatim UV zračenjem bez mikroorganizama i prašine, sniženim vazдушnim pritiskom, insolacijom od prosečno 2014 sunčanih sati godišnje, Zlatibor poseduje jedinstven terapijski i rekreativni potencijal. Strujanje vazduha nosi veliku količinu negativnih jona koji neurorefleksnim i humoralnim putem dovode do: 1) poboljšanja odnosno ubrzanja metaboličkih procesa (proteina, ugljenih hidrata, vitamina B i C), 2) Hipotenzivnog delovanja, 3) Smanjenja srčane frekvence, 4) Stimulacije eritropoeze, 5) Smanjenja zamora i poboljšanje opšteg stanja.

Zlatiborska površ ima umereno kontinentalnu klimu sa temperaturnom razlikom od najtoplijeg do najhladnijeg meseca od 20 stepeni, povoljnija je za organizam u odnosu na ostala područja u Srbiji približno iste nadmorske visine.

Biljne zajednice zlatiborske visoravni su specifične, odlikuju se posebnim sadržajem mineralnih materija uslovljenih i hemijskim sastavom tla. Biljna masa se preko životnjskog sveta dalje posebno odražava na visok kvalitet mesa i mlečnih proizvoda domaćih životinja koje nalaze mesto u Čigota dijeti.

dr Sladan Stojanović, spec.interne medicine

7.3 Program za prevenciju, lečenje i rehabilitaciju gojaznosti kod dece i adolescenata

Zbog sve veće učestalosti i mogućih komplikacija gojaznost je jedan od najozbiljnijih savremenih socijalno-zdravstvenih problema koji negativno utiče na kvalitet i trajanje života. U poslednje tri decenije u većini zemalja evidentan je porast prevalencije gojaznosti, a procene Svetske Zdravstvene Organizacije su da će do 2025. godine 50% svetskog stanovništva biti gojazno. Savremena saznanja ukazuju na porast incidencije gojaznosti kod dece i adolescenata, a posebno brinu podaci da gojazna deca ostvaruju sve teži stepen gojaznosti i da je do 85% gojaznih adolescenata, gojazno i u odrasloj dobi.

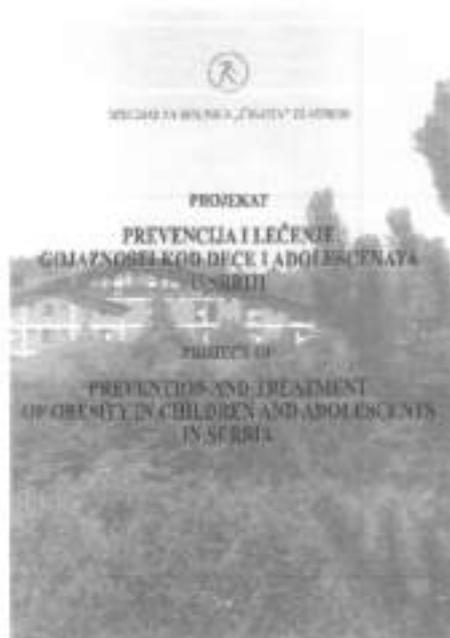
Kao odgovor na epidemiju gojaznosti u našoj zemlji Udruženje pedijatara Srbije i rukovodstvo Specijalne bolnice "Čigota" na Zlatiboru uz podršku Ministarstva zdravlja i Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje, realizovali su oktobru 2007. godine Projekat „Prevencija i lečenje gojaznosti kod dece i adolescenata u Srbiji“. Republički zavod za zdravstveno osiguranje u proleće 2008. godine odobrio je produženo lečenje i rehabilitaciju gojaznoj deci uzrasta 12-18 godina u trajanju od 21 dan jedanput godišnje.

Slika 1. Udruženje Pedijatara Srbije

Prof. dr Miloš Banićević, prof. Radovan Bogdanović i prof. Dragan Zdravković
Predavanje organizovano za pedijatre u Specijalnoj bolnici "Čigota" Zlatibor 2008.

Te godine počeo je sa radom Centar za prevenciju i lečenje gojaznosti kod dece i adolescenata i jedinstven zdravstveno-rekreativni Program "Čigotica". Mesto za lečenje gojazne dece nije slučajno izabrano. Specijalna bolnica za bolesti štitaste žlezde i bolesti metabolizma ima dugogodišnje iskustvo u lečenju gojaznosti kod odraslih i poznat Program "Čigota", izvanredne klimatske i geografsko saobraćajne pogodnosti kao i neophodne uslove za pružanje laboratorijskih i fizijatrijskih usluga.

Slika 2. Projekat "Prevencija i lečenje gojaznosti kod dece i adolescenata"

Slika 3. Medicinski pravilnik
programa za prevenciju, lečenje i rehabilitaciju gojaznosti kod dece i adolescenata

Zlatibor sa više od 200 sunčanih dana godišnje, povoljnom klimom, bogatstvom biljnog sveta, bez aerozagađenja i buke, pogoduje zdravlju, prevenciji i lečenju mnogih bolesti. Boravak na Zlatiboru poboljšava krvnu sliku, jača imunitet, pozitivno utiče na raspoloženje, ublažava alergijske reakcije i promene na koži, snižava krvni pritisak...

Jedinstvena klima sa koncentracijom joda u vazduhu većom deset puta nego u prosečnoj gradskoj sredini, zadovoljstvo i mir pruža i gojaznoj deci i adolescentima.

Smatra se da je presudan činilac u blagotvornom dejstvu ovih krajeva na čovečiji organizam atmosferski elektricitet i jonizacija vazduha, a zlatiborska visoravan, mestimično pošumljena, sa specifičnim geomorfološkim karakteristikama, sa subalpskom klimom i velikim brojem maglovitih dana, sa proplancima i pašnjacima, biljnim i životinjskim svetom posebno pogoduje za lečenje gojaznosti i oboljenja štitaste žlezde.

Slika 4. Deca u šetnji

U Centru za lečenje gojazne dece obavljaju se dijagnostička ispitivanja i lečenje u kome učestvuju: pedijatar endokrinolog, specijalista fizikalne medicine, psiholog, nutricionista, profesori fizičkog vaspitanja fizioterapeuti, medicinske sestre i animatori. Jednom u 3 meseca profesori Medicinskog Univerziteta, pedijatri endokrinolzi obavljaju konsultacije i vrše vizite u Centru.

Odmah po organizovanom i planiranom prijemu adolescenti se sa antropometrijskim parametrima i EKG nalazom upućuju na pregled kod pedijatra endokrinologa.

Slika 5. Određvanje antropopometrijskih parametara na prijemu

Slika 6. RKG na prijemu

Obavezan deo svakog pregleda gojaznog deteta i adolescenta je izračunavanje indeksa telesne mase (ITM) i unošenje dobijene vrednosti u grafikon sa percentilnim vrednostima ITM. Analizira se i telesni sastav pacijenata, a podatke o njemu dobijamo metodom bioelektrične impedancije (Tanita, In body vaga). Na osnovu anamnestičkih podataka, procene porodičnog rizika, kliničkog pregleda i dopunskih dijagnostičkih procedura, zaključujemo da li je reč o primernoj ili sekundarnoj gojaznosti. Na prijemu se pravi plan za individualno lečenje gojaznih adolescenata.

Slika 7. Pregled pedijatra na prijemu

Slika 8. Medicinski nadzor-
merenje krvnog pritiska

Lečenje u Programu Čigotica zahteva multidisciplinarni pristup, a on podrazumeva specifičnu edukaciju, dijetetske intervencije sa smanjenjem ukupnog kalorijskog unosa, fizičku aktivnost, kliničku i psihološku potporu i promenu u ponašanju i stilu života. Adolescenti su pod stalnom lekarskom kontrolom kako bi se kontinuirano sprovodio edukativni program i održala visoka motivacija. Po potrebi se u lečenje uvode medikamenti.

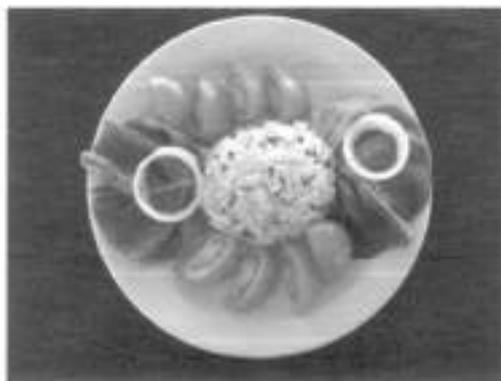
Slika 9. Oglasna tabla
raspored dnevnih aktivnosti i predavanja

Program "Čigotica" pored stalnog medicinskog nadzora čine:

7.3.1 Hipokalorijska uravnotežena ishrana

Glavni terapijski izbor za postizanje i održavanje redukcije telesne mase je odgovarajuća hipokalorijska ishrana i fizička aktivnost. Preporučeni dijetni jelovnici sastavljeni su u Specijalnoj bolnici "Čigota". Predavanja i saveti nutricioniste o značaju uravnotežene hipokalorijske ishrane i pravilnom izboru namirnica prema principu "Piramide ishrane" su značajan deo lečenja. Ukupna količina hrane raspoređena je u 5-6 obroka: doručak, ručak, večeru i 2-3 užine. Energetka vrednost svih obroka je od 1 400 do 1 700 kcal. Između obroka se savetuje unos vode i čaja, a na raspolaganju su i Čigota voda i Čigota čaj. Posebno se naglašava neophodnost redovnog uzimanja obroka, da obroke treba uzimati kod kuće zajedno sa ostalim članovima porodice i značaju izbegavanja obroka iz prodavnica brze hrane. Svi obroci se pripremaju u kuhinji Specijalne bolnice pod nadzorom iskusnih kuvara i nutricionist. Za ishranu se koriste namirnice biljnog i životinjskog porekla sa Zlatibora i okoline. Travnje zajednice zlatiborske visoravni su specifične, odlikuju se posebnim sadržajem mineralnih materija uslovljenim i hemijskim sastavom pedološkog sloja. Biljna masa se preko životinjskog sveta dalje posebno odražava na visoki kvalitet mesa i mlečnih

proizvoda domaćih životinja koje na ovoj visoravni žive. Upotreba ovih proizvoda značajno doprinosi unapređenju zdravlja i olakšava lečenje gojaznih adoelscenata.

Slika 10. Ručak

Slika 11. Užina

7.3.2 Fizička aktivnost

Fizičke aktivnosti su raznovrsne, zabavne i prilagođene gojaznoj deci. Pacijenti imaju 4-5 sati na dan fizičkih aktivnosti: plivanje, vežbe u bazenu, vežbe oblikovanja na parteru, ciljane šetnje kao brzi hod (3-7 km) u trajnaju od 40-60 minuta i sportske igre na terenima. Povećana fizička aktivnost povećava energetska potrošnju, reguliše povećan apetit, ubrzava metaboličke procese i značajna je za uspešno lečenje gojaznosti i održavanje početnih povoljnih efekata uravnotežene hipokalorijske ishrane. U toku lečenja su motivisani, zainteresovani, dobro tolerišu svakodnevnu i planiranu fizičku aktivnost. Svima se pri otpustu savetuje fizičke aktivnosti kod kuće (brzi hod, trčanje plivanje, vožnja biciklom, planinarenje, tenis, košarka...) najmanje 60 minuta dnevno i smanjeno sedentarno ponašanje (TV, kompjuter) na manje od 2 h dnevno. Jedan od zadataka intenzivnog rada je da se deca kroz ciljani program fizičkih aktivnosti usmere i osposobe da prate redovnu nastavu fizičkog vaspitanja u školi.

Slika 12. Šetnja- Zlatibor staze zdravlja

Slika 13. Bazen-plivanje i vežbe

Moramo naglasiti da samo mesto lečenja na Zlatiboru podstiče i stimuliše decu na fizičke aktivnosti. Prosečna nadmorska visina Zlatibora je oko 1000 m. Vazduh je razređen, bogatiji sa kiseonikom, što izaziva brže disanje, a sve to dovodi do ubrzanog stvaranja crvenih krvnih zrnaca. Vazduh sadrži i više ozona koji povoljno utiče na disanje, što je posebno važno god gojaznih adolescenata. Umereno topla leta i odsustvo nepodnošljivih vrućina na Zlatiboru posebno olakšavaju kretanje i boravak gojaznim pacijentima, pa je i to jedan od važnih faktora uspešnog lečenja naše dece i adolescenata. S druge strane, srednji godišnji broj dana sa snežnim pokrivačem iznosi oko 100, što pruža mogućnost da se uživa u ziskim sportovima i zimskim čarolijama.

Slika 14. Vežbe u sali

Slika 15. Vežbe u sali

7.3.3 Psihološka podrška

Problem gojaznosti je ne samo medicinski problem, već i značajan psihološki problem. Za lečenje gojaznosti značajna je i psihološka pomoć i podrška. Program psihološke obrade podrazumeva razgovor sa psihologom, upitnik za samoprocenu i psihološku pomoć, radionice i podršku u razumevanju i rešavanju problema gojaznosti. Dokazano je da terapijski program koji uključuje izmenu ponašanja daje znatno bolje rezultate i jedino se promenom životnog stila može postići dugoročan uspeh. Zato je za uspešan i dugoročan efekat terapije kod dece potreban psihološki pristup usmeren na promenu stavova, uverenja i ponašanja vezanih za ishranu i fizičku aktivnost. Uspehu lečenja doprinosi mesto lečenja: morfološka struktura- Zlatiborska visoravan, prostrane i blago zatalasane nepregledne površine izazivju osećaj smirenosti i psihofizičke opuštenosti. Veliki broj gojaznih adolescenata možda zbog ovih terapijskih efekata ponovo dolazi na lečenje.

Slika 16. Psihološka radionica

Slika 17. Poruke i zaključci sa radionica

7.3.4 Edukacija

Predavanja, radionice pedijatra, nutricioniste, psihologa i profesora fizičkog vaspitanja uz razmenu i iskustava gojazne dece, doprinose usvajanju novih znanja i stavova u pogledu značaja pravilne ishrane (izbor zdravih navika u izboru namirnica, smanjenju obroka), fizičke aktivnosti, poboljšanju interpersonalnih odnosa i rešavanju emocionalnih problema kod gojaznih adolescenata.

Slika 18. Predavanje nutricioniste

Slika 19. Predavanje lekara

Slika 20. Radionica sa nutricionistom

Slika 21. Radionica sa nutricionistom

7.3.5 Korektivne vežbe

Pod nadzorom fizioterapeuta za adolescente sa deformitetima kičmenog stuba se organizuju individualno vežbe. Adolescenti bez deformiteta kičmenog stuba grupne vežbe za prevenciju nepravilnog telesnog držanja imaju dva puta sedmično u trajanju od 30 minuta.

Slika 22. Vežbe za prevenciju nepravilnog telesnog držanja

Slika 23. Korektivne vežbe

7.3.6 Programi društveno-zabavnih aktivnosti

Edukativne, kreativne radionice i zabavne aktivnosti pacijenti imaju od 20.00 do 22.00 sata svako veče uz nadzor animatora i članova tima. Organizuju se filmske projekcije, književne večeri, diskoteka, večer plesa, posete sportkim događajima, društvene igre, kviz, proslave rođendana, noćno kupanje, šetnja... Raznovrsne aktivnosti utiču na bolje upoznavanje pacijenata, podstiču razvoj kolektivnog duha i tolerantnosti, čime se podstiče povezivanje članova grupe i osnaživanje svakog pacijenta. Pacijenti koji uspešno završe tronedeljni Program prevencije i lečenja gojaznosti "Čigotica" dobijaju diplome.

Slika 24. Diplome na kraju Programa "Čigotica"

Slika 25. Zanimljive radionice karvinga

Pored redukcije telesne mase kod značajnog broja pacijenata dolazi do poboljšanja metaboličkih faktora rizika, normalizovanja povišenog krvnog pritiska i poboljšanjem brojnih poremećaja u sveri psiho-socijalnog funkcionisanja. Dobri rezultati motivišu decu i roditelje da se i dalje pridržavaju preporučene, korigovane ishrane i povećaju fizičku aktivnost.

Program Čigotica pruža deci mogućnost izbora između zdravog i nezdravog načina života. Za održavanje postignutih rezultata neophodne su promene u načinu života svih članova porodice. Individualna motivacija, socijalna podrška i angažovanje porodice su od prioritarnog značaja u lečenju gojaznosti.

Alarmantno širenje epidemije gojaznosti kod dece i adolescenata, kao i odsustvo proverenih i efikasnih mera i programa prevencije gojaznosti ukazuju na opravdanost formiranja Centra za prevenciju, lečenje i rehabilitaciju gojaznosti kod dece adolescenata i Programa „Čigotica“ u Specijalnoj bolnici „Čigota“. Program „Čigotica“, timski rad i postignuti rezultati izazvali su veliko interesovanje javnosti pa su u programu učestvovali i adolescenti iz susednih zemala, kao i korisnici sa ličnim uplatama.

Program i rezultati našeg rada prezentovani su na brojnim promotivnim predavanjima, kongresima i simpozijumima.

Slika 26. Prvi srpski kongres o gojaznosti Specijalna bolnica "Čigota" 2012.

Novine u lečenju gojazne dece i adolescenata u našoj zemlji i osnivanje Centra za prevenciju i lečenje gojaznosti kod dece i adolescenata u Specijalnoj bolnici "Čigota" na Zlatiboru i organizovanje Programa "Čigotica" sa jedinstvenim nutritivnim tretmanom, merama fizikalne rehabilitacije i psihološke obrade i ostvareni rezultati obavezuju na dalje unapređenje rada i kontinuirano praćenje pacijenata. Planira se izgradnja posebnog prostora za Centar za prevenciju i lečenje gojaznosti kod dece i adolescenata, kontinuirana edukacija lekara, rekreatora i medicinskih sestara, kao i promocija Programa na međunarodnim kongresima.

Veliko interesovanje dece, adolescenata, njihovih roditelja za učešće u programu prevencije, lečenja i rehabilitacije gojaznosti "Čigotica" potvrđuju socijalnu opravdanost osnivanja Centra.

Pored rada na odeljenju sa pacijentima, postoji mogućnost ambultnih pregleda i savetodavnog rada svih zainteresovanih pacijenata i turista u ambulatni: pedijatra, psihologa, specijaliste fizikalne medicine i nutricioniste.

Nadamo se da će formiranje i uspešan rad Centra za prevenciju i lečenje gojaznosti u dece i adolescenata (jedinstven u Evropi), timski rad i program "Čigotica" dati veliki doprinos u prevenciji i lečenju gojaznosti kod dece i adolescenata u našoj zemlji.

Prim. mr. sci. med. dr Snežana Lešović, pedijatar endokrinolog, načelnik pedijatrijskog odeljenja

7.4 Odeljenje nuklearne medicine

Zlatibor zbog svoje nadmorske visine, morfološke strukture i klimatskih uslova deluje povoljno na psihofizičko stanje organizma. Sve veći broj osoba sa zdravstvenim tegobama, kao i osobe koje su u potrazi za odmorom, dolazi na ovu planinu.

Povoljno dejstvo ima šumski i travni pokrivač, koji pored nesumnjive estetske uloge obogaćuje vazduh kiseonikom i drugim korisnim materijama.

Blagotvorno dejstvo Zlatibora na zdravlje čoveka, a naročito na osobe sa oboljenjima štitaste žlezde iniciralo je formiranje Specijalnog zavoda za hipertireozu „Zlatibor“ krajem šezdesetih godina 20. veka.

U formiranju Specijalnog zavoda učestvovali su profesori Medicinskog fakulteta iz Beograda. Saradnja sa Medicinskim fakultetom traje i danas.

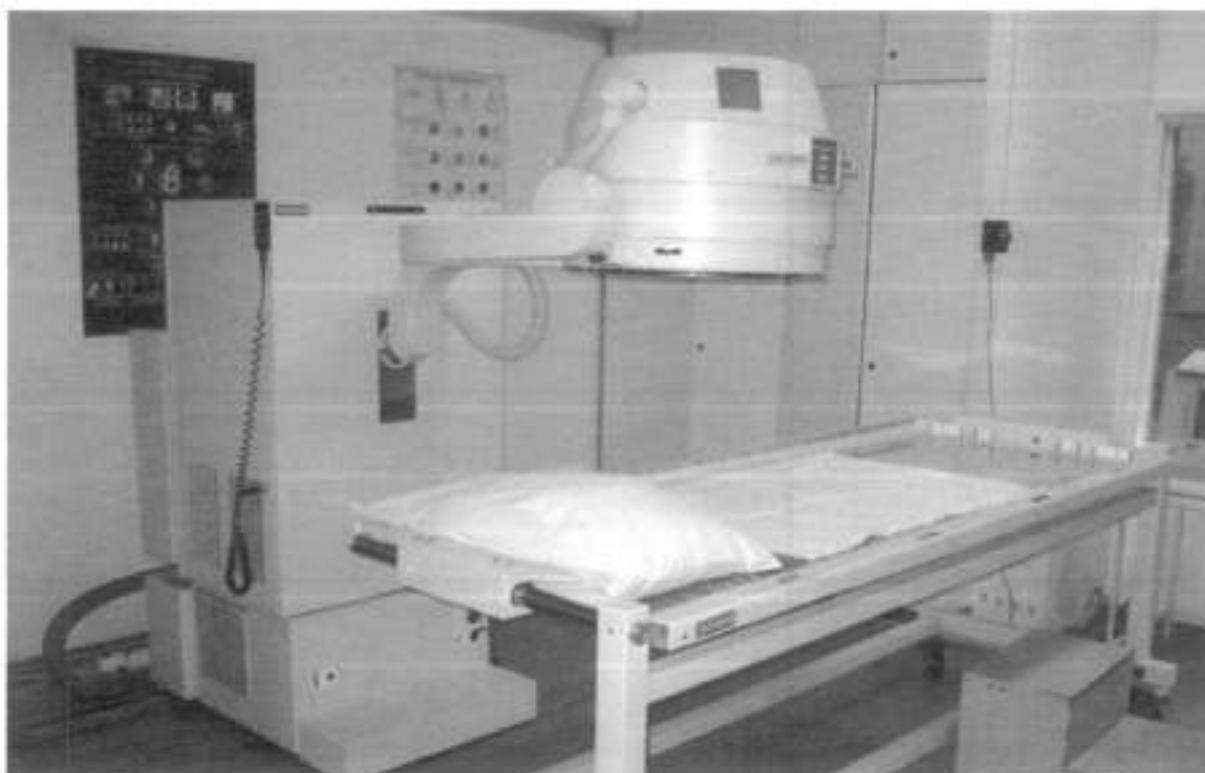
Da bi se upotpunila dijagnostika i praćenje osoba sa oboljenjem štitaste žlezde nuklearna medicina je postala neophodnost u kliničkoj praksi.

Služba nuklearne medicine osnovana je početkom sedamdesetih godina prošlog veka. U početku sa skromnom opremom i malim brojem kadrova, ova služba se borila sa predrasudama u vezi sa primenom radioaktivnih supstanci.

U vreme kada je počela sa radom Služba nuklearne medicine scintigrafija je bila jedina vizualizaciona metoda za ispitivanje štitaste žlezde, zbog čega je nabavljen pravolinijski gama skener i aparat za merenje fiksacije radioaktivnog joda u štitastoj žlezdi.

U isto vreme počela je sa radom i radioizotopska laboratorija, jedina u ovom regionu u kojoj su, pre svega, rađene analize funkcije štitaste žlezde, a nakon toga i određivanje nivoa reproduktivnih hormona.

Nekoliko godina nakon što je nabavljen pravolinijski skener, zbog sve većeg broja pacijenata koji su dolazili na Zlatibor u cilju lečenja i oporavka, nabavljena je i Gama kamera, na kojoj su osim scintigrafije štitaste žlezde, rađene scintigrafije jetre, bubrega, skeleta, pljuvačnih žlezda, srca.

Slika 1. Gama kamera Siemens Orbiter

Danas, Odeljenje nuklearne medicine ima veliki broj pacijenata iz celog regiona i iz susednih zemalja a od 2004. godine sa teritorije Ruske Federacije i celog ruskog govornog područja.

Slika 2. Gama kamera Mediso

Lečenje pojačane funkcije štitaste žlezde terapijskom primenom radioaktivnog joda započelo je osamdesetih godina. Ova procedura je vremenom postala primer komfornog modela lečenja određenog poremećaja.

Slika 3. Scintigrafija štitaste žlezde

Od 2010. godine na Odeljenju nuklearne medicine počinje sa radom terapijski blok za lečenje diferentovanih karcinoma štitaste žlezde radioaktivnim jodom nakon operacije.

Slika 4. Terapijski blok Odeljenja

Svojim skromnim tehničkim mogućnostima dajemo značajan doprinos u dijagnostici internističkih i hirurških oboljenja. U te procedure se ubrajaju: scintigrafija štitaste žlezde, scintigrafija kostiju, bubrega, jetre, pljuvačnih žlezda, paraštitastih žlezda, dijagnostička scintigrafija nakon operacije karcinoma štitaste žlezde, postterapijska scintigrafija i kontrolna scintigrafija radioaktivnim jodom.

Stručnost ističemo kao postojeći trend koji ćemo negovati i u budućnosti.

Zaposleni su lekari, specijalisti nuklearne medicine i tehničari koji su obučeni za rad sa otvorenim izvorima jonizujućeg zračenja. Svoj rad usavršavaju odlazeći na stručne skupove u zemlji i inostranstvu.

Sedam dana u nedelji posvećeni smo radu sa pacijentima.

Naša stručnost, posvećenost radu i pogodnosti koje pruža Zlatibor su naše najbolje preporuke pacijentima i svima kojima je potrebna provera zdravstvenog stanja.

dr Kata Kovačić, spec. nuklearne medicine, načelnik Odeljenja nuklearne medicine

7.5 Odeljenje za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju

Sedam godina nakon osnivanja ovog prelepog vazdušnog lečilišta ukazala se potreba za radnom, okupacionom i fizikalnom terapijom za pacijente obolele od stitaste zlezde, pa je u septembru 1971. u starom zdanju vile Čigota i osnovana ova služba.

Kabinet se prateći trendove savremenih banja u svetu ubrzo osavremenjuje, prostorno se širi i oprema sa savremenim aparatima – Bioptron lampa, laseroterapija, elektromagnetna terapija, aparat za limfnu drenažu, za elektrostimulaciju, TENS, povećava se i broj i stručnost kadra.

Visokostručan tim fizijatara, fizioterapeuta, masera u radu koriste najsavremeniju opremu za fizikalnu terapiju. Rad se odvija kroz ambulantne usluge i stacionarno lečenje-produženu rehabilitaciju na Odeljenju za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju.

U ambulanti za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju se vrši pregled, tretman i lečenje: reumatskih bolesti (degenerativna oboljenja zglobova-npr.kuka,kolena i drugih zglobova, vratni i lumbalni sindrom, TOS, bolno rame, razni upalni artritis, vanzglobni reumatizam...) stanja nakon povreda koštano-zglobnog i mišićnog sistema određenih neuroloških bolesti (stanja nakon moždanog udara, pareze i paralize nervusa facijalisa, vrtoglavice, glavobolje...).

Kod svih ovih stanja, a naročito nakon povreda (prelomi, uganuća) i stanja nakon moždanog udara i oduzetosti nerava potrebno je fizikalni tretman započeti što pre, neposredno nakon nastalog oštećenja. Npr. nakon moždanog udara neophodno je započeti rehabilitacioni tretman u mesec dana od početka bolesti, a najkasnije u roku tri meseca, jer je kasnije oporavak mnogo teži i efekat lečenja je slabiji.

Slika 1. Kinezisala

Slika 2. Elektroterapija

Kompletna fizikalna terapija: elektroterapija (dijadinamske struje, galvanizacija, interferentne struje, TENS), laseroterapija, ultrazvučna terapija, terapije elektromagnetnim poljem, parafinoterapija, masaža, limfna drenaža, hidromasaža, kineziterapija

Slika 3. Kinezisala

Slika 4. Odeljenje za rehabilitaciju

Maseri rade manuelne masaže, parcijalne (dela tela, najčešće leđa) ili kompletna, čitavog tela, relaks i sportska. Veliki je značaj masaže koja, kada se izvodi pravilno i stručno, veoma je efikasna metoda kojom se smanjuje mišićna tenzija i vraća ravnoteža muskuloskeletnog sistema pojedinca.

Slika 5. Prostorije za masažu

Anticelulit tretmani-anticelulit masaža kao i primena limfne drenaže, hidromasaže pomažu korisnicima naših usluga da se oslobode celulita .

Na Odeljenju za produženu rehabilitaciju raspolažemo sa 45 bolničkih postelja, za pacijente triškove pluća Fond zdravstva ,sa indikacijama-politraume,operacijom DH,zapaljenske rumatske bolesti,ugradnja endoproteza kolena i kuka,pa je za tu svrhu adaptiran 3.sprat B bloka gde je opremljena i prostorija za kineziterapiju, elektroterapiju i magnetoterapiju,kao hidrokineziterapija u bazenu,pod nadzorom fizioterapeuta.

Veliki broj sportista,od kojih su mnogi i samom vrhu domaceg i stranog sporta lečeni su u nasem Kabinetu.

Poslednjih desetak godina se bavimo i dijagnostikom povreda mekih tkiva Ultrazvukom.

Radimo osteodenzitometriju DXA-a aparatom koja je zlatni standard za ispitivanje koštane gustine – koje je potrebno da uradi svaka žena na ulasku u menopauzu, radi prevencije preloma kostiju.

Danas se poseban akcenat stavlja na prvceniju deformiteta dece i deo smo tima koji ucestvuje u sistematskom pregledu dece predškolskog i školskog uzrasta .

U Čigorica programu smo deo tima ,koji ima aktivnu ulogu u prevenciji gojaznosti i korekciji deformiteta dece.

Programi fizikalne terapije i rehabilitacije:

Program rehabilitacije akutnih bolnih stanja kičme i zglobova;

Program rehabilitacije hroničnih bolnih stanja;

Program rehabilitacije neuroloških oboljenja;

Preoperativna i posleoperativna rehabilitacija;

Program za prevenciju osteoporoze;

Program korektivnih vežbi za probleme kičme;

Program redukcije telesne težine;

Anticelulit programi;

dr Ksenija Čumić, spec. fizikalne i rehabilitacije, načelnik Odeljenja za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju

7.6 Služba laboratorijske dijagnostike

Laboratorija „Čigota“ na Zlatiboru četiri decenije vrši analizu krvi pacijenata i korisnika naših usluga iz cele Srbije i regiona. Laboratorija u praksi funkcioniše kao jedna veoma skladna celina. Fiktivno je podeljena na dva dela i to: biohemijsko-hematološku i imunološku laboratoriju. Polje delovanja prvog dela je prevashodno bazirano na određivanje kompletne krvne slike i biohemijskih analiza, dok se drugi deo bavi određivanjem hormona prvenstveno štitne žlezde.

7.6.1 Biohemijsko-hematološka laboratorija

Biohemijsko-hematološka laboratorija je počela sa radom 1978. godine. Posao je obavljao jedan laborant. Kako se obim posla povećavao, posao je dobilo nekoliko laboranata i biohemičara. Laboratorija je uvela nove analize i usavršavala metodologiju rada i nabavljala nove aparate. Stručni tim laboratorije trenutno čine 7 laboranata i jedan magistar farmacije-medicinski biohemičar. Laboratorija je opremljena najsavremenijom opremom svetski poznatih proizvođača kako iz oblasti biohemije(potpuno automatizovani biohemijski analizator) tako i iz hematologije(tripartni brojač krvnih slika) što našoj laboratoriji omogućava besprekorne rezultate analiza na veliko zadovoljstvo korisnika naših usluga. To potvrđuje i činjenica da veliki broj korisnika bira gotovo isključivo našu laboratoriju za analizu krvi nesebično nam ukazujući poverenje iz godine u godinu. Osim kompletne krvne slike, kao i osnovnih biohemijskih analiza u našoj laboratoriji vršimo i kompletnu analizu urina, određujemo glikozilirani hemoglobin, CRP(C reaktivni protein), kao i protrombinsko vreme. Uživajte u blagodatima ovog kraja, imajući u vidu uticaj svežeg vazduha i fizičke aktivnosti na zdravlje svakog čoveka, umnogome doprinosi poboljšanju opšteg stanja korisnika što se svakako odražava i na vrednosti analiza.

Slika 1. Laboratorijski tehničar u toku rada na biohemijskom analizatoru

Povećana koncentracija joda u vazduhu odgovorna je za regulaciju metabolizma kalcijuma , a samim tim i za regulaciju matabolizma kostiju čime se smanjuje incidenca osteoporoze. Visoka nadmorska visina dovodi do brže regulacije gustine krvi, te se gustina krvi izražena kroz jedinice protrombinskog vremena pacijentima na antikoagulantnoj terapiji brže uvodi u terapijski opseg. Boravak na Zlatiboru poboljšava opšte zdravstveno stanje svakog čoveka, ali se poboljšanje parametara bele i crvene krvne loze najviše primećuje kod pedijatrijske populacije na opšte zadovoljstvo roditelja. Treba pomenuti i korisnike na hemoterapiji koji boravku na našoj zlatnoj planini pripisuju vanredno poboljšnje svih analiza krvi.

7.6.2 Imunološka laboratorija

Poput biohemijske i imunološka laboratorija početak svog rada vezuje za 1978-mu godinu. Početku rada ove laboratorije prethodilo je stručno usavršavanje kadra s obzirom na to da su se određivanja hormonskog statusa vršila tada najsavremenijom metodom sa radioaktivnim izotopima (RIA metoda) . Danas laboratorija na potpuno automatizovanim imunološkim analizatorima primenjuje imunofosforescentnu metodu koja se sa pravom smatra zlatnim standardom među dostupnim metodama za analiziranje hormona.

Slika 2. Laboratorijski tehničar u toku rada na imunološkom analizatoru

Težište određivanja je na tiroidnim hormonima tj., hormonima štitne žlezde mada se u nešto manjoj meri određuju i hormoni paraštitne žlezde, kao i tumor markeri kalcitonin i tireoglobulin i antitela TPO i TgAb. U laboratoriji se od pre nekoliko meseci određuje i vitamin D. Sa svojih 200 sunčanih dana godišnje, Zlatibor može garantovati povećanje količine vitamina D u organizmu i smanjenje ili čak ukidanje terapije kojom se ovaj vitamin unosi. U sprezi sa određivanjem paratiroidnog hormona, kalcijuma i fosfora u krvi zaokružuje se klinička slika dijagnostifikovanja, lečenja i praćenja terapije osteoporoze.

Jelena Marković, Magistar farmacije medicinski biohemičar, načelnik laboratorije

7.7 Psiholog u „Čigoti“

Nekada je u Specijalnoj bolnici „Čigota“ postojalo psihijatrijsko odeljenje i ležeći pacijenti su, pored medikamentozne terapije, imali i radnu terapiju (bihevioralnu, rekreativnu, grupnu terapiju). Kasnije, psiholog je radio pre svega sa pacijentima obolelim od hipertireoze koji su dolazili iz cele zemlje na lečenje. Takođe, iskustvo psihologa bogatilo je i rad sa korisnicima komercijalnog programa „Čigota“. Sa njima se radilo individualno i grupno, savetodavno i psihoterapijski. Takođe, zaposleni u bolnici imali su pravo na korišćenje usluga psihologa. Program „Čigota“ postoji od 1989. godine, a razlog njegove dugovečnosti je kvalitetan multidisciplinarni pristup lečenju gojaznosti, gde je rad psihologa sa korisnicima neophodna karika. Kod nekih korisnika Programa „Čigota“, gojaznost je posledica isključivo psiholoških faktora. Najbolji efekat u rešavanju problema ima individualni psihoterapijski pristup, koji je dominantan oblik rada. Kažu da je psiholog ekspert za rešavanje problema, a klijent ekspert za nastanak i održavanje sopstvenog problema, pa je upravo njihov udruženi rad dobitna kombinacija. Potrebno je klijenta podučiti i zadržati na strani racionalnih i svrsishodnih misli, osećanja i ponašanja. Kao ljudi, svi smo pogrešivi i skloni iracionalnom, a zadatak psihologa-psihoterapeuta je naučiti osobu kako da disfunkcionalno prepozna i kako da radi za ličnu dobrobit. Jednom sedmično psiholog vodi predavanje na temu „Psihološki aspekti gojaznosti“ i grupnu psihoterapiju za korisnike „Čigota“ programa.

Slika 1. Grupna psihoterapija za korisnike Programa „Čigota“

Program „Čigotica“, namenjen lečenju, edukaciji i rehabilitaciji gojazne dece i adolescenata, počeo je sa radom 2008.-me godine. Posao psihologa je obavljanje inicijalnog intervjua sa decom i roditeljima na prijemu u ustanovu, vođenje individualnih razgovora tokom trajanja programa, testiranje polaznika, održavanje psiholoških radionica. Pored navedenog, deca dolaze i na savetovanje za rešavanje aktuelnih problema. Psiholog sa njima prolazi kroz period upoznavanja, adaptacije, učenja i druženja. Psihološka pomoć i podrška su neophodni kako bi se polaznici programa osećali sigurno i zaštićeno, a boravak u bolnici brže i lepše protekao. Bilo da gojaznost prethodi psihološkim problemima ili da je njihova posledica, oni su neraskidivo povezani. Zato je uloga psihologa u radu sa gojaznom decom izuzetno važna. Posao psihologa je, posebno u prvim godinama od nastanka programa „Čigotica“, bio i kontakt sa medijima koji su bili jako zainteresovani za naša postignuća i rezultate. Psiholog je gostovao u radio-emisijama, davao intervjue za televizijske stanice i čak učestvovao u snimanju kratkometražnog filma na temu dečije gojaznosti. Stručna javnost je željna saznanja o ovoj populaciji, pa je posao psihologa i sprovođenje istraživanja, pisanje stručnih radova,

te učestvovanje na simpozijumima i kongresima. Naravno, sve navedene aktivnosti prati i brižljivo vođenje dokumentacije i pravljenje dosijea svakog klijenta.

Slika 2. Radionica sa korisnicima Programa „Čigotica“

U našoj ustanovi, lekari sa postojećih odeljenja (interno, fizijatrija, nuklearna medicina) mogu konsultovati psihologa za svoje pacijente. Tako, psiholog je u prilici da radi sa obolelima od hipertireoze, pacijentima nakon pretrpljenog moždanog udara ili operacije, te osobama koje su lečene radioaktivnim jodom.

Zaposleni u našoj ustanovi obraćaju se psihologu za savetovanje ili psihoterapiju kada se javi potreba. Istovremeno, psiholog je i saradnik marketingu „Čigote“.

Psiholog radi i sa lokalnim stanovništvom, pogotovo sa decom, jer na teritoriji Opštine Čajetina naša bolnica je jedina zdravstvena ustanova u kojoj je predviđeno radno mesto psihologa. Rad sa ovako raznovrsnom populacijom zaista obogaćuje profesionalno iskustvo.

Da je kliničkoj populaciji psiholog neophodan nema sumnje, ali možda nije dovoljno jasno da potreba postoji i u opštoj populaciji. Savršena osoba koja ne bi imala šta popraviti ili promeniti u svom mišljenju i ponašanju zasigurno ne postoji. Svaki čovek ima neki problem, a ljudi koji traže pomoć samo pokazuju veći stepen zrelosti tim postupkom jer prihvataju da nisu najkompetentniji i da im sopstveno učešće u određenoj situaciji umanjuje (ili potpuno ukida) objektivnost. Da imamo nasušnu potrebu da čujemo mišljenje i savete drugih potvrđuje i činjenica da često o svojim problemima raspravljamo sa prijateljima, komšijama, poznanicima. To može biti lekovito trenutno i površinski, jer i samo prepričavanje (tzv. ventilacija) ima blagotvoran efekat. Ali to je daleko od tehnika, strategija i plana za rešenje problema, koje nam može ponuditi stručno lice.

Budućnost ovog poziva, kao i mnogih drugih, je u neprestanom usavršavanju. Ako je psiholog orijentisan na praksu najbolji način je da se edukuje iz oblasti neke psihoterapije. Tako, aktuelni psiholog je edukant REBT (Racionalno emotivne i kognitivno bihevioralne) psihoterapije i ima iskustva u primeni tehnika telesne psihoterapije-TePsyntesis. Takođe, trener je asertivne komunikacije. Bilo bi dobro da je psiholog samosvesna osoba, emocionalno zrela, moralna, altruistična i empatična. Fakultetskim obrazovanjem to se ne može postići u potrebnoj meri, ali dugogodišnjim procesom psihoterapijske edukacije svakako.

Posao psihologa je veoma interesantan i uzbudljiv. Najlepša je stvar u ovom poslu što ne postoje dva ista klijenta kao ni dva ista problema. Upravo ta raznolikost čini svaki radni dan drugačijim i punim izazova. Pomoći osobi preko puta da postane (i ostane!) zadovoljna, ostvarena i socijalno prilagođena - težak je, ali plemenit poduhvat.

Definicija zdravog čoveka po Frojdu je „osoba sposobna da radi i voli“. Kada to sintetizujemo dolazimo do tvrdnje da bi čovek trebalo da voli i svoj posao kako bi bio mentalno zdrav. Tumačenje se može učiniti grubim, ali ljubav prema poslu kojim se bavite zaista daje snagu da sa novim elanom svakoga dana krenete na svoje radno mesto i da svakodnevne izazove sa lakoćom obavljate. Naposljetku, klijenti to osećaju.

Jelena Smiljanić, diplomirani psiholog, psihoterapeut pod supervizijom

7.8 Dijetetičar – nutricionista

U Specijalnoj bolnici „Čigota“, kao deo tima Programa za lečenje gojaznosti, zaposlena su i dva dijetetičara-nutricionista (tj. Jedan strukovni nutricionista- dijetetičar i jedan viši dijetetičar-nutricionista). Naš zadatak je planiranje ishrane korisnika Programa za mršavljenje, odraslih i dece i adolescenata. Cilj svake dijete je mršaviti zdravo- sačuvati plemenita tkiva, a sagoreti masti. Dijetetski program „Čigota“ obuhvata dobro izbalansiran plan dnevnog unosa namirnica. To je hipokalorijska dijeta (1000-1500 Kcal), izbalansirana u sadržaju proteina, složenih ugljenih hidrata, vlakana, minerala i vitamina. U našoj kuhinji se pripremaju jela koja su lako svarljiva i nutritivno bogata. Korisnik programa „Čigota“ ima mogućnost da bira između tri jela za ručak i dva jela za večeru. Posebna pažnja se posvećuje kada je reč o mogućnosti izbora, kvaliteta i svežine namirnica, njihovog porekla i dostupnosti. To su, uglavnom, namirnice sa našeg zlatiborskog područja, koje su biološki i nutritivno vredne. Posebno smo ponosni na „Čigota“ hleb, koji se po jedinstvenoj recepturi pravi u našoj kuhinji, kao i na „Čigota“ sir, koji se priprema od mleka sa zlatiborskih pašnjaka, a koji je potpuno prilagođen dijetalnom režimu- neslan i nemastan.

Da bi što bolje približili korisnicima našu dijetu, organizujemo mini-radionice pripreme hrane, gde na praktičan način učimo kako se priprema neko dijetalno jelo. Takođe, u cilju edukacije korisnika o značaju pravilne ishrane dijetetičar-nutricionista vrši predavanje, gde svi zainteresovani dobiju informacije o načinu ishrane, pravilnom odabiru namirnica, pravilnom kombinovanju hrane, ritmu obroka.

Za sve korisnike programa, kao i za naše goste, dijetetičar-nutricionista ima stalan termin za konsultacije. Korisnici koji žele mogu dobiti dodatne informacije o ishrani, ili ako postoji potreba, dijetu prilagoditi individualnim potrebama ili nekom trenutnom stanju ili bolesti koje zahteva korekciju ishrane. Za one zainteresovane, koji nisu naši gosti, postoji mogućnost individualnih konsultacija sa dijetetičarem, jelovnik i pisana uputstva, i ta usluga je komercijalna.

Osim toga, dijetetičar- nutricionista aktivno učestvuje i u programu za lečenje gojaznosti kod dece i adolescenata „Čigotica“: planira dnevni jelovnik po principu hipokalorijske izbalansirane dijete, obilazi i kontroliše decu na svakom obroku, vrši predavanja i radionice pripreme hrane u cilju edukacije korisnika programa.

Naša ustanova ima razvijenu službu za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, u okviru koje se na ovom odeljenju smeštaju pacijenti kojima je potrebna rehabilitacija po indikacijama. Za te pacijente se u našoj kuhinji pripremaju obroci prilagođeni njihovim enegetskim potrebama, i po nalogu lekara. Obroci se ovim pacijentima služe u sobama, a zadatak dijetetičara-nutricioniste je da isplanira i iskontrolise pripremu, serviranje i podelu obroka za svakog pacijenta.

Našu ustanovu posećuju gosti različitih veroispovesti, i ako oni to žele, njihova ishrana je prilagođena njihovim verskim shvatanjima, a opet je nutritivno izbalansirana.

U našu ustanovu dolaze pacijenti iz inostranstva (npr. bivših Sovjetskih republika, zemalja regiona, i dr) i iz Srbije koji se pripremaju za ablativne doze joda. Krajnji cilj takvog lečenja je trajno rešenje određenih poremećaja u funkciji štitaste žlezde. Iza toga odlaze u tzv. *Olovnu sobu* gde se odrađuje završno lečenje. Ovo napominjemo, jer je od izuzetne važnosti ishrana pacijenata u tom periodu. Sve to vreme je pokriveno posebnom, prilagođenom ishranom za takve procedure – bezjodnom dijetom, koju planira i kontroliše pripremu dijetetičar-nutricionista.

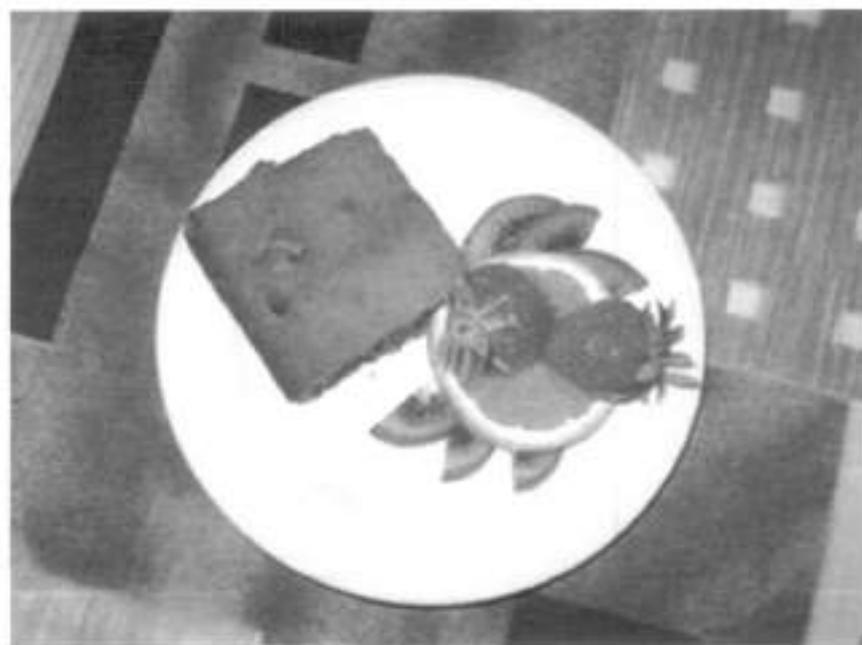
Dijetetičar-nutricionista periodično odlazi i aktivno učestvuje na raznim vrstama promocija i susreta iz oblasti ishrane zdravih i bolesnih ljudi, a u cilju promovisanja zdravih stilova života. Učestvujemo na susretima kao što su: Svetski dan zdravlja, Svetski dan hrane, Svetski dan borbe protiv dijabetesa, i sl. kao i u promociji „Čigota“ i „Čigotica“ programa, kao deo tima. Dijetetičar-nutricionista je deo autorskog tima „Čigota kuvara“, gde su predstavljeni recepti naše dijetalne kuhinje, sa jelovnicima za mesec dana.

Slika 1. Čigota hleb

Slika 2. Punjena paprika sa sirom-zapečena

Slika 3. Čigota kolač

Olivera Milošević, viši dijetetičar - nutricionista

Milica Cvijović, strukovni nutricionista – dijetetičar

7.9 Recepcija

Primarna uloga recepcije je smeštaj gostiju kako komercijalnih tako i pacijenata koji dolaze sa uputom Republičkog Fonda Zdravstva, Republičkog Fonda PIO i zaposlenih koji dolaze na rehabilitaciju po ugovoru sa njihovim Sindikalnim organizacijama.

Slika 1. Recepcija

Služba Recepcije vodi evidenciju o raspoloživim kapacitetima i na pitanja zainteresovanih klijenata vrši rezervaciju smeštaja.

Vodi evidenciju i o uputima (odobrenjima) za lečenje endokrinoloških bolesnika, bolesnika upućenih na fizikalnu rehabilitaciju, upute za decu korisnike Programa Čigotica i upute za rehabilitaciju korisnika Fonda PIO.

Smeštaj pacijenata koji dolaze na rehabilitaciju posle operacija kukova i kolena, je na trećem spratu u okviru „B“ dela kako bi zbog svoje ograničene pokretljivosti imali dvadesetčetvoročasovni nadzor medicinskog osoblja i kako bi bili u blizini prostora gde im se primenjuje određena terapija.

Pacijenti koji dolaze zbog lečenja bolesti štitaste žlezde smešteni su na petom spratu u okviru „B“ dela kako bi iz svojih soba imali bolji vizuelni kontakt sa prirodnim okruženjem i uživali u čistom vazduhu obogaćenim koncentracijom joda.

Najnoviji Informacioni sistem koji se koristi na recepciji omogućava lakšu i precizniju evidenciju zauzetosti kapaciteta (Buking) i to na neograničen vremenski period. Takođe povezanost preko Informacionog sistema sa drugim službama unutar SB pruža svima pravovremene i tačne podatke.

Pri recepciji se nalazi i telefonska centrala koja omogućuje povezivanje sa svim smeštajnim jedinicama i službenim lokalima. Zahvaljujući priključku na Digitalnu centralu omogućeno je

da svaki lokalni telefon funkcioniše kao zaseban javni broj koji se može dobiti bez posredovanja centrale .

Recepcija vrši prodaju usluga SB eksternim gostima i to usluge bazena, saune, teretane, stonog tenisa i drugih sadržaja.

Na recepciji postoji šalter „Pošte Srbije“ koji omogućuje korisnicima transakcije novca koje su uobičajne na svim šalterima Pošte.

Recepcija je mesto gde gosti mogu dobiti sve dodane informacije koje ih interesuju kako o samoj Specijalnoj Bolnici tako i druge (organizacija izleta, zanimljivosti na Zlatiboru i okolini, autobuski prevoz...)

Slika 2. Recepcija

Sama pozicija recepcije da se nalazi nešto ispod 1000 metara nad morem i sam Zlatibor sa svojim klimatskim prednostima pruža osećaj našim gostima da samim dolaskom na recepciju osećaju pozitivne efekte po svoje zdravlje.

Trenutno služba recepcije ima sledeći kadar:

jednog radnika sa visokom stručnom spremom,

jednog radnika sa višom stručnom spremom,

jednog radnika sa petim stepenom i

šest radnika sa četvrtim stepenom.

Radojko Jelisićević, šef recepcije

7.10 Ugostiteljstvo

Služba ugostiteljstva je nezaobilazna karika u lancu poslovanja Specijalne bolnice „Čigota“.

Slika 1. Restoran

Danas u kompletnoj službi zaposleno je 44 radnika. Kuvari, konobari, poslastičari, mesari, kasiri, točioni pića, pomoćni radnici, nutricionisti, vođe smena. Zaposleni su uglavnom sa područja Zlatibora i okoline. Svi zaposleni obavljaju poslove u jednoj kuhinji, koja se deli na više različitih proizvodnih celina. Tri restorana od kojih glavni predstavlja pravi vidikovac sa pogledom na prelepe pejzaže Zlatibora. Proširenjem ponude stvoreno je šest različitih kuhinja i danas je to prava fabrika hrane sa oko 1200 pripremljenih obroka dnevno.

Specijalan način pripreme, aranžiranja i posluživanja jela više od dvadeset pet godina uspešno sprovodimo korisnicima Programa Čigota. Hrana koja se priprema za decu i adolescente, korisnike *Čigotica programa* pod nadzorom je lekara i nutricionista. Ishrana pacijenata koji se leče u našoj ustanovi je takođe pod budnim okom lekara gde se po njihovoj preporuci priprema i servira. Izazov u pripremanju hrane diktiraju gosti koji su odabrali „Čigotu“ kao mesto za odmor. Hrana se servira na bifet stolu. Gosti sami biraju hranu i poslužuju se. To su u pravom smislu gurmanluci sa prostora Zlatibora. Organizujemo, aranžiramo i poslužujemo svečane prijeme (ručkove, večere, koktele, piknike, čajanke gde na visokom nivou pružamo ugostiteljske usluge). i Pripremamo i poslužujemo hranu za zaposlene.

Slika 2. Toplo-hladni bife

Poznato je da se gosti „Čigote“ zdravo hrane jer su namirnice biljnog i životinjskog porekla sa Zlatibora i okolinih seoskih domaćinstava. Namirnice se proizvode na tradicionalan način bez pesticida i štetnih sastojaka, a Gosti uživaju u ukusu „Čigotine“ hrane.

Slika 3. Toplo-hladni bife

„Čigota hrana“ će zasigurno postati sastavni deo ponude na raznim skupovima, sajmovima, gde ćemo posluživati Čigotine specijalitete sa Zlatibora., Jednom u nedelji u prostorijama „Čigote“ organizujemo posluživanje „Čigota“ čaja sastavljenog i proizvedenog od trava ubranih na prelepim livadama Zlatibora, tzv. *Čigotine čajanke*.

Slika 4. Salat-bar

Služba će i dalje Nastavicemoti da svoje usluge bazira na pripremamo zdravu hranu bazirajući jelovnike na sa namirnicamae sa prostora Zlatiborskih pašnjaka koji su neiscrpnri resursi biljnog i životinjskog porekla, sa kojih se ubiraju zdravi i prepoznatljivi plodovi. Kompletnu službu organizuje, rukovodi i odgovoran je upravnik ugostiteljstva.

Slika 5. Aperitiv bar

Ivko Mladenović, upravnik ugostiteljstva

7.11 Domaćinstvo

Specijalna bolnica Čigota nalazi se na placu od 5 hektara, površine 16 347 km kvadratnih i ima 352 kreveta u 186 smeštajnih jedinica, medicinski deo, bazen, salu za vežbe i teretanu, restorane, aperitiv bar, letnju baštu, sportske terene, sale za seminare, vešeraj.

Zadatak ove službe je da brine o udobnosti gostiju, pacijenata i zaposlenih, poštovanju higijenskih standarda i održavanju čistoće. Sve te obaveze izvršavaju u saradnji sa ostalim službama u objektu.

U nastojanju da poboljša uslove boravka i omogući uspešniji rad kompletne ustanove doprinosi i sama klima planine Zlatibor, kao i sam polaožaj ustanove- sa prelepim pogledom na okolinu, zlatiborske zelene lepote, zlatiborski vazduh sa ružom vetrova.

U službi domaćinstva radi tridesetčetiri radnika, od toga trideset u službi higijene, a šest u službi vešeraja.

Svetlana Zlatić, menadžer domaćinstva

7.12 Služba marketinga i prodaje

Od osnivanja pa do kraja 70-tih godina Specijalna bolnica za bolesti štitaste žlezde i bolesti metabolizma (tada Zavod) »Zlatibor« je poslovala je kao klasična zdravstvena ustanova. Boravak nije bio moguć bez odgovarajućeg uputa (Fonda zdravstva, penzionog i invalidskog osiguranja, vojnog osiguranja). U tom periodu nije postojala marketing služba.

Služba marketinga počela se razvijati sa nastankom Programa »Čigota« u novembru 1989. Tada je u Beogradu održana prva marketinška promocija koja je označila potpuno novi tržišno orijentisan razvoj Specijalne bolnice.

Specijalna bolnica je 1991. kupila poslovnu prostor u Beogradu u Ulici sv. Save 43, gde je prvobitno i radila služba marketinga. Glavne aktivnosti su bile usmerene na predstavljanje Programa "Čigota" korisnicima, (u novembru 1990. u Novom Sadu, potom u periodu februar-mart 1991. u Sarajevu, 1992. na Kopaoniku, u martu 1994. u Zrenjaninu i u aprilu 2000. na Kipru). Promotivne aktivnosti su održane i u Grčkoj, na Kipru, u Izraelu, a potpisan je ugovor i sa agencijom "Zlatibor HEALTH TOURS" na Kipru.

Slika br.1. Turistička agencija "Čigota"

Marketinška služba je uspostavljala poslovne veze i sa turističkim agencijama radi poboljšanja plasmana usluga Specijalne bolnice.

Pored eksternih promotivnih aktivnosti, održavane su manje promocije u samoj SB, povodom jubileja i značajnih datuma, (otvaranja bazena, proširenja smeštajnih kapaciteta i sl.). Sve aktivnosti pratile su najpoznatije medijske kuće iz Srbije.

Marketing služba SB " ČIGOTA" je samostalno, ili u saradnji sa TO »Zlatibor« uspešno nastupao na sajmovima turizma u Beogradu, Novom Sadu, Banja Luci, Vrnjačkoj Banji, Budvi, Moskvi, Kelnu i Parizu.

Slika br.2. Na sajamskom štandu

Jedan od značajnih vidova marketing službe SB je osnivanje interne, a zatim lokalne TV "Čigota" koja je radila u periodu od 1997. do 2002. godine

Zahvaljujući aktivnostima marketing službe, pre svega, promociji Programa Čigota, tj. promociji zdravih stilova života, ime ČIGOTA je polako postalo brend Specijalne bolnice.

Objedinjavanjem službe marketinga sa službom prodaje postignut je jedan od modernih organizacionih načina rada. Marketinški koncept poslovanja podrazumeva kreiranje proizvoda na osnovu potreba potrošača, a prodaja učestvuje u ostvarivanju profitabilnih operacija.

U delu zdravstvenog turizma, pored programa "Čigota" kao našeg zaštitnog znaka koji se kontinuirano promovira u svim medijskim nastupima, sajamskim manifestacijama, promotivnim kampanjama, značajan doprinos je dat u stvaranju, razvoju i promociji programa "Čigotica" (program prevencije i lečenja gojaznosti kod dece i adolescenata), koji postaje sve važniji deo ponude Specijalne bolnice i u komercijalnom smislu. Služba marketinga znatno doprinosi popularisanju i ovog programa.

Slika br.3. Animacija sajamskih posetilaca

Kongresni turizam postao je bitan segment poslovanja, a zahvaljujući sveukupnoj dobroj organizaciji i usluzi taj vid turističke ponude zauzimaće i ubuduće značajno mesto u našem poslovanju.

Slika br.4. Kongresni centar " Čigota"

Pratimo zadovoljstvo korisnika naših usluga analizom anketa, direktnim razgovorima i analizom knjige utisaka. Na osnovu dobijenih saznanja i u saradnji s drugim službama nastojimo da eventualne nedostatke otklonimo a da se dobre usluge podignu na još viši nivo. Prateći savremeni razvoj informacione tehnologije, marketing služba "Čigota" je zbog bolje svakodnevne komunikacije s klijentima aktivna na globalnim društvenim mrežama. Razvijena je i informativna SMS komunikacija.

Slika br. 5. Zadovoljni korisnici

U toku boravka, gostima radi prijatnijeg boravka, organizujemo zabavne, kulturne i animacione sadržaje.

Specijalna bolnica Čigota ima svoju internet stranicu www.cigota.rs i prisutna je na društvenim mrežama (Facebook sa više profilnih stranica, Tweeter ...) DVD-u. Na reklamnim prospektima i flajerima, koji su prevedeni na nekoliko svetskih jezika, nalaze se sve potrebne informacije o našim uslugama.

Godine 1999. osnovano je Preduzeće za marketing, turizam, menadžment i promet „Čigota“ doo, u Beogradu u ulici Svetoga Save 43. Poslovni prostor je vlasništvo Specijalne bolnice. Preduzeće je osnovano radi proširenja delatnosti Turističke agencije i pojačanja marketinških aktivnosti. U prostoru Specijalne bolnice otvoren je maloprodajni objekat u kome gosti mogu da kupe svakodnevne neophodne artikle kao i proizvode sa zaštićenim

"Čigota" znakom (majice, trenerke,kape, šolje) kao I specijalno kreirane proizvode: Čigota čaj, Čigota voda, Čigota hleb. U njihovoj proizvodnji koriste se isključivo sirovine koje se gaje ili se nalaze na Zlatiboru I njegovoj najbližjoj okolini.

Godine 2006. sa službom PR –a u Zavodu za zaštitu intelektualne svojine zaštićen je znak "ČIGOTA" a 2008. godine znak "ČIGOTICA".

Služba marketinga i prodaje ističe prednosti Zlatibora, na kome se nalazi Specijalna bolnica Čigota, njegovu klimu, zdravstvene i druge specifičnosti koje su značajne za rad Specijalne bolnice.

Povećanjem tržišnog značaja koji marketing ima rastao je i broj zaposlenih u ovoj službi.U marketing službi rade tri radnika sa visokom stručnom spremom i jedan radnik sa srednjom stručnom spremom.

U " ČIGOTA" doo u Beogradu zaposleno je četiri radnika a na Zlatiboru u prodajnom objektu takođe četvoro zaposlenih. Jedan radnik ima visoku stručno obrazovanje, dva radnika imaju vise a ostali radnici imaju srednje stručno obrazovanje.

Zoran Ristanović, marketig menadžer

7.13 Specijalna biblioteka Čigote

Specijalna biblioteka osnovana je pre 37 godina i deo je Centra za naučno istraživački rad Spec. bolnice „Čigota“.

Osnovni, ali i najveći deo njenog fonda čine publikacije čiji su sadržaj radovi izloženi na simpozijumima i naučnim skupovima. Pored čuvanja stručne literature, nastajao je i bibliotečki deo namenjen gostima naše ustanove i Zlatibora. Mahom je to beletristika, mada posedujemo i jedan broj knjiga drugačije sadržine i knjige namenjene deci.

Od neknjižne građe u biblioteci se čuvaju elektronska izdanja iz različitih oblasti medicinskih nauka.

Formiran je i elektronski katalog naših knjiga.

Prema programu rada Biblioteke održavaju se književne večeri, susreti sa piscima, predavljanja novih izdanja, priredbe, okrugli stolovi, predavanja, izložbe, seminari i muzičko-scenski nastupi.

Različitim povodima gosti Biblioteke bili su poznati pisci, univerzitetski profesori, muzičari, izdavači. Biblioteka nastoji da informiše čitaoce i korisnike o savremenim književnim, kulturnim, naučnim i drugim dešavanjima.

Organizujući književne večeri, izložbe, razgovore i predavanja, Biblioteka je promovisala kulturu čitanja i postala prepoznatljiva kao mali kulturni centar Zlatibora.

Nezaobilazna je naša izdavačka delatnost. Osim monografija sa naučnih skupova i kongresa, objavili smo i monografije o našoj ustanovi za 40 i 50 godina rada, monografiju Čigota programa, monografiju biblioteke Čigote, istoriografiju i bibliografiju našeg Medicinskog časopisa Medicinskog glasnika koji izlazi 19 godina.

Postali smo moderan bibliotečko-informacioni centar koji podstiče i podržava protok informacija neophodnih za naučno-istraživački i stručni rad koji pruža najkvalitetniju uslugu svojim korisnicima u formi knjige, časopisa, elektronske baze podataka o kulturno-obrazovnim sadržajima.

Mirjana Crmčević, bibliotekar

7.14 Informacioni sistem

IT sektor Specijalne bolnice pruža veliku podršku u svim poslovnim aktivnostima kao i kreiranju korporativnog identiteta ustanove. Prisutan je u marketinškim poduhvatima i nastoji da se ova ustanova postavi u leadersku poziciju u svojoj delatnosti u regionu i šire.

Zahvaljujući reputaciji i specifičnostima ustanove, kojih ne bi bilo da nije geografski vezana za planinu Zlatibor, unutar tima postoji kreativan poslovni odnos i želja da se ime „Čigota“ ugradi u elektronski svet i na pravi način prikaže u medijima. Zaposleni su motivisani time što i sami potiču sa ovog podneblja i što u ovoj generaciji imaju priliku da nesebično učestvuju u istoriji ove kuće. Internet portal naše ustanove je u drugoj deceniji svoga postojanja (na internetu postojimo od 2003. godine). Od pionirskih početaka do danas, isključivo je kreiran i oplemenjivan autentičnim lokalnim duhom i znanjem, boreći se i stremeći najsavremenijim rešenjima.

Petar Čosić, diplomirani inženjer elektrotehnike, administrator informacionog sistema Specijalne bolnice „Čigota“

8. ODREDBE O NAČINU OBELEŽAVANJA USLUGE

Specijalna bolnica za bolesti štitaste žlezde i bolesti metabolizma „Zlatibor“ će u načinu obeležavanja svoje **zdravstveno – turističke usluge** koristiti geografsku oznaku - naziv „ČIGOTA“.

Reč „ČIGOTA“ ; „ЧИГОТА“ u latinično/cirilичnoj varijanti pisma je zelene boje.

Sastav zelene boje: (c 100%; m 20%; y 70%; k 20%)

9. ODREDBE O USLOVIMA POD KOJIM SE MOŽE KORISTITI GEOGRAFSKA OZNAKA „ČIGOTA“

Registrovanu geografsku oznaku ČIGOTA mogu da koriste samo lica kojima je priznat status ovlašćenih korisnika geografske oznake ČIGOTA, i koji su upisani u registar ovlašćenih korisnika oznaka geografskog porekla u Zavodu za intelektualnu svojinu.

Ovlašćeni korisnici geografske oznake ČIGOTA moraju biti registrovani za pružanje usluga: lečenje i rehabilitaciju oboljenja štitaste žlezde; redukciju telesne težine i promene kvaliteta života odraslih i prevenciju i lečenje gojaznosti kod dece i adolescenata na način kako je to propisano „Specifikacijom za registrovanje geografske oznake ČIGOTA“.

Ovlašćeni korisnici geografske oznake ČIGOTA moraju pružati gore navedene usluge isključivo na području koje je određeno u „Specifikaciji za registrovanje geografske oznake ČIGOTA“.

Registrovana geografska oznaka ČIGOTA ne može biti predmet ugovora o prenosu prava, licenci, zalozi, franšizi i slično.

Ako je registrovana geografska oznaka ČIGOTA predmet prijavljenog ili registrovanog žiga, takav žig ne može da se prenosi, ustupa, daje u zalogu i slično.

Lice koje povredi geografsku oznaku ČIGOTA odgovara po opštim pravilima o naknadi štete.

10. ODREDBE O PRAVIMA I OBAVEZAMA KORISNIKA GEOGRAFSKE OZNAKE „ČIGOTA“

Ovlašćeni korisnik geografske oznake ČIGOTA ima pravo da koristi geografsku oznaku za obeležavanje usluga na koje sa ta usluga odnosi.

Pravo iz stava 1. Ovog člana obuhvata upotrebu geografske oznake na katalogima, prospektima, oglasima i drugim oblicima ponuda, uputstvima, fakturama, korespondenciji i drugim oblicima poslovne dokumentacije.

Geografski naziv zaštićen geografskom oznakom isključuje pravo lica koja nisu upisana kao ovlašćeni korisnici geografske oznake da taj geografski naziv, njegove transkripcije ili transliteracije, upisan ma kojim tipom slova, u ma kojoj boji ili izražene na bilo koji drugi način koriste za obeležavanje bilo kojih usluga, čak ako se tom geografskom nazivu dodaju reči „tip“, „način“, „po postupku“ i sl.

Ovlašćeni korisnik geografske oznake ima pravo da svim licima koja nisu upisani kao ovlašćeni korisnici zabrani korišćenje geografskog naziva čak ako taj geografski naziv predstavlja njegovo ime, deo firme ili renje registrovanog žiga.

11. PRILOZI

1. Publikacije (naziv i slika u štampanom obliku):

- ZBORNIK RADOVA PRVOG JUGOSLOVENSKOG SIMPOZIJUMA O ŠTITASTOJ ŽLEZDI (zbornik radova), Udruženje endokrinologa Jugoslavije, Kragujevac, 1967.

UDRUŽENJE ENDOKRINOLOGA JUGOSLAVIJE

ZBORNIK RADOVA

PRVOG JUGOSLOVENSKOG
SIMPOZIJUMA O ŠTITASTOJ
ŽLEZDI

Kragujevac, 1967

- DRUGI JUGOSLOVENSKI SIMPOZIJUM O ŠTITASTOJ ŽLEZDI (zbornik radova), Udruženje endokrinologa Jugoslavije, Kragujevac, 1971.

DRUGI
JUGOSLOVENSKI
SIMPOZIJUM O
ŠTITASTOJ ŽLEZDI

ГЛАБЕНИКА

- TREĆI JUGOSLOVENSKI SIMPOZIJUM O ŠTITASTOJ ŽLEZDI (zbornik radova), Beograd, 1976.

III JUGOSLOVENSKI
SIMPOZIJUM
O ŠTITASTOJ ŽLEZDI

65
Z. GLENIĆ

- ČETVRTI JUGOSLOVENSKI SIMPOZIJUM O ŠTITASTOJ ŽLEZDI (zbornik radova), Zlatibor, 1980.

- PETI JUGOSLOVENSKI SIMPOZIJUM O ŠTITASTOJ ŽLEZDI (zbornik radova), Beograd, 1985.

- ŠESTI JUGOSLOVENSKI SIMPOZIJUM O ŠTITASTOJ ŽLEZDI (zbornik radova),
Udruženje endokrinologa Jugoslavije.

- PRVI NAUČNI SKUP O ŠTITASTOJ ŽLEZDI, Srpska akademija nauka i umetnosti i
Specijalni zavod Zlatibor, Beograd, 1996.

- HIPERTIROIDIZAM, 1996.

- DRUGI NAUČNI SKUP O ŠTITASTOJ ŽLEZDI; Srpska akademija nauka i umetnosti, Medicinski fakultet u Beogradu, Institut za štitastu žlezdu i metabolizam, Beograd, 2001.

- GOJAZNOST; Zlatibor 1993.

ELABORAT PREVENCIJA I LEČENJE GOJAZNPSTI KOD DECE I ADOLESCENATA U SRBIJI, Specijalna bolnica za bolesti štitaste žlezde i bolesti metabolizma „Zlatibor“, Medicinski glasnik, br. 23, jul 2007.

- MEDICINSKI PRAVILNIK CENTRA ZA PREVENCIJU I LEČENJE GOJAZNOSTI KOD DECE I ADOLESCENATA, Specijalna bolnica za bolesti štitaste žlezde i bolesti metabolizma „Zlatibor“, Medicinski glasnik, 2008.

- Održana su tri simpozijuma o adolescentnoj gojaznosti (mart 2010, mart 2011, april 2012), i radovi su objavljeni u Medicinskom glasniku br. 34, 39, 44. Radovi su dostupni i u elektronskom obliku.

2. Rešenje Trgovinskog suda u Užicu 31.07.2007. (fotokopija)